№ 255 ოთხშაბათი, 12 ივნისი 1918 წ. № 255

ეროვნული ბიბლიოთეკა

სახალხო საქმე

მთავარი კომიტეტის ორგანო

ფასი: ჩვეულებრივი ხელოვნური ნომერი ერთ ფურცელი ღირს 50 კაპ., ფერადი—30 კაპ., ორფურცელი გარეშე მიღებულ განცხადებათა ფასი: ხელოვნური ფურცელი ტექსტის წინ—1 მ., უკან—50 კ. ფასი ხანგრძლივიანი განცხადებისა ზომაზე დამოკიდებული: 15×2 ღირს 10 მან., 20×2 ღირს 15 მან., 8 ხაზის შემდეგ ხანგრძლივიანი განცხადება მიიღება სტამბა „სახალხო საქმეში" (ა. თავარაძისეულ-ძესეული „ნადვილი") ბარათინის ქუჩა, სახლი № 14 და ეღირება ორი მანეთი ფეტი.

ფასი ტფილისში და პროვინციაში 40 კაპ. რკ. გზის სადგურებ. 50 კაპ.

ხელის-მოწერა და ფასიანი განცხადებები მიიღება „სახალხო საქმის" redakciaში და კანტორაში ყოველ-დღე

redakciis-უკმეგის გარდა, დილის 9 საათიდან 3-მდე. ფულიანი წერილები არ დაიბეჭდება, დაუბეჭდავი მცირე წერილები და ავტორებისანდენციები ხელ არ ინახება: ინახება ერთის თვის მანძილზედ დიდი წერილები და მოთხრობები.

redakcia და კანტორა იმყოფება: ტფილისში, სახალხის ქ., სახალხოშვილების ს. № 6.

ფასი ტფილისში 12—29

ხელმოწერა: 12 ივნისი 1918 წ.

საძეიდობო დელეგაციის წევრი გრ. რცხილაძე ... დროუნდა—ამ მოკლე ხანში სტამბოლში გაიმართება ცენტრალურ სახელმწიფოთა წარმომადგენლების კონფერენცია: კონფერენციაზე საქართველოს რესპუბლიკის წარმომადგენლებიც არიან მოწვეული.—მთავრობამ თხოვნით მიმართა სომხურ და მაჰმადიანურ ეროვნულ საბჭოებს ბაქოელ მცხოვრებთა ინტერესების დაცვაში მონაწილეობა მიიღონ.

გაზეთი „სახალხო საქმე" ღირს:

ერთის თვით 8 მანეთი. ნომერი ღირს პროვინციასა და ტფილისში 40 კ., რკ. გზის სადგურებზე 50 კ.

ხელისმოწერა გაზეთზე მიიღება redakciaში დილის 9 საათიდან 3 საათამდე, ფოსტით ასე: ტფილისი, ფოსტის ყუთი 190, „სახალხო საქმის" redakcias.

ღრმად დამწუხრებულნი: მეუღლე ოლღა, შვილები მიშა და სონია, რძალი დარიკო, სიძე ალ. დავითაშვილი, სიდედრი მარიამი აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ

ზურაბ (საშა) დიმიტრის ძის ხერხეულიძის

გარდაცვალებას. პანაშვიდები ყოველ საღამოს 7 საათზე, გამოსვენება (ნაძალადევი, პარკოვსკი ქ., 27). ხუთშაბათს დილის 10 საათზე, კუკიის წმ. ნინოს სასაფლაოზე. 609

ივანე (ვანო) სოლომონის ძე ჯაფარიძე შვილებითურთ აუწყებს ნათესავთა და ნაცნობთ, რომ ხუთშაბათს, ცამეტს ივნისს (ახალი სტილით) დილის 11 საათზე, კუკიის წმ. ნინოს სასაფლაოზე გადახდილ იქნება ორმოცი დღის წირვა და პანაშვიდი უდროოდ გარდაცვალებულ დაუვიწყარ ქალიშვილის

თინას

სულის მოსახსენებლად. 615

ქვრივი სერმილო აღმასხანის ასული ჩხაიძე და შვილები: მღვდელი ეპიფანე, არონი, ეფთონი და ანტონ. შვილის შვილები: გიორგი, შალვა და ნოე ჩხაიძეები აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ ძვირფასი მღვდლის

სილიბისტრო ჩხაიძის

გარდაცვალებას. დასაფლავება მოხდება 13 ივნისს ნაშუადღევის 4 საათზე სოფელ ცანაში. პანაშვიდი ყოველ დღე საღამოს 7 საათზე. განსაკუთრებული მისაწვევი ბარათები არავის არ გაეგზავნება. 616

დღეს, ივნისის 12-ს, ბამბადღიდის ეკლესიაში, ხოლო შაბათს, ივნისის 15 ს. ს. ალში, გადახდილ იქნება წლის წირვა და პანაშვიდი

ქეთევან დომენტის ასული მაჭარაშვილის

სულის მოსახსენებლად, რასაც აუწყებს ნათესავთ და ნაცნობთ ძმა ძვირფასის დასა გიორგი დომენტის ძე მეუღლე ნადეჟდა სილიბისტროს ასული მაჭარაშვილები. 1190

კ. ი. ზუბალაშვილის სახელობის ქალაქის

სახალხო სახლი

სახალხო სახლის ეკონომიის მოყვარეთა ბიერ

ოთხშაბათს, 12 ივნისს 1918 წ.

წარმოდგენილი იქნება:

ნამუსისათვის

დრამა 4 მოქ. შირვანზადესი თარგმ. კ-ნის მიერ.

მონაწილეობას მიიღებენ: ქ ხი არჯევანიძე, ს. რომანიშვილი-დგებლაძისა, ვ. მარგველაშვილი, ნ. ნინონი, ბ. ბ. ნ. გოცირიძე, ა. თავდგირიძე, ალ. მეტრეველი, ი. მინდიაშვილი და ჭანკვეტაძე.

დასაწყისი საღამოს 8 საათზე. ადგილების ფასი 1 მ. 40 დან 35 კ. დე. ბილეთების კასა ღია ყოველ დღე დილის 12—2-მდე და საღამოს 6—8 ს. წლის ადმინისტრაცია სახოვ. საზოგადოებას სხვის ადგილზე ნუ დასხდებიან ბავშვების შეშვება თეატრში და ფარდის აწევის შემდეგ თეატრის დარბაზში შესვლა აკრძალულია.

რეჟ. კ. ზათირიშვილი. რეჟ. თანაშემწე ალ. ბადრიძე.

ქართ. სახ. წარმ. წრის ადმინისტრაცია. 608

თელავის ვაჭთა პირველი ქართული გიმნაზიის

დირექტორი ზაქარია კლიმიაშვილი ამით აცხადებს საზოგადოების საყურადღებოდ შემდეგს: 1) მისადები გამოცდები არის დანიშნული თელავის გიმნაზიაში 16 მარიამობისთვიდან 5 ენკენისთვემდე; ნაციონალიზაცია არის შემოღებული ყველა კლასში და ამნაირად სწავლება ყველა საგნებისა იწარმოებს ქართულ ენაზე; სხვა და სხვა ენების სწავლება იწყება შემდეგი კლასებიდან: რუსული ენისა პირველი კლასიდან, გერმანული ენისა—მესამე კლასიდან და ლათინური და ფრანგული ენისა მეოთხე კლასიდან. დაწვრილებით ცნობებს იძლევა გიმნაზიის კანცელარია; 2) გიმნაზიაში თავისუფალია შემდეგი ადგილები: ინსპექტორისა—უნდა იყოს ფილოლოგი, რუსული ენისა—ორი ადგილი, ქართული ენისა—ორი ადგილი, გერმანული ენისა—ერთი ადგილი, ბუნებისმეტყველებისა—ერთი ადგილი, კლასის დამრიგებლების თანაშემწისა ერთი ადგილი და საქმის მწარმოებლისა—ერთი ადგილი. ვისაც სურს რომელიმე აღნიშნულ ადგილთაგანი დაიჭიროს უნდა მიმართოს ხსენებულ გიმნაზიის საბჭოს შესაფერი თხოვნით და მასთანვე წარადგინოს საჭირო საბუთები. 694

შეეთხოვეთ—პატრონის ავადმყოფობის გამო

იყიდება

ბიბლიოთეკა, იყიდება აგრედვე რუსეთში და კავკასიაში კარგად ცნობილი 25 წლის განმავლობაში სამედიცინო შეგ. ნოობა და ... ერიკული ვაზისა ფირმა „ალი ულუბაშევ".

ზემოდ აღნიშნული ფირმა დაჯილდოებულია 35—მედალით რომლითაც შეუძლია ისარგებლოს მყიდველმა. 1188

კვირას, 16 ივნისს, დილის 10 საათზე,

დანიშნულია **„ახალ საკრებულო"-ს** წევრთა საზოგადო

წლიური კრება

განსახილველია საგნები: 1. 1917 წლის ანგარიში, 2. სარევიზიო კომისიის მოხსენება, 3. მამასახლისთა საბჭოს არჩევნები, სარევიზიო, კომისიის წევრთა არჩევნები, 4. კლუბის წევრთა და კანდიდატთა არჩევნები. 1189

სახაზინო თეატრი

კვირას, 16 ივნისს

ქართველ მსახიობთა კავშირი დაინსახურებულ მსახიობ

ვიქტორ გაბაშვილის

30 წლის სასცენო მოღვაწეობის აღსანიშნავად გამართავს

საღამოსასწაულო წარმოდგენას

წარმოდგენილი იქნება

I

აკაკი

პატარა კაზი

მესამე მოქ.

II

ა. ცაგარელი

„რაც გინახავს, ველარ ნახავ!"

ბერი მოქმედება.

III

ვ. გუნია

არივ-დარია

ოთხი მოქ.

დასაწყისი საღ. 9 საათზე.

შემოწირულებანი და მილოცვები მიიღება ქართველ მსახიობთა კავშირის კანტორაში.

ბილეთები იყიდება „ეროვნულ ნუგეშში" და სახაზინო თეატრში. 1187

არზრუმის საშველად

რკინის გზის მართველობისაგან

რკინის გზის მართველობის დადგენილების თანახმად, არზრუმის საშველად რკინის გზის მოსამსახურენი და მუშები, რომელნიც გზის ლიკვიდაციის 3 მოთ დათხოვნილი არიან, ხოლო დღესვე მათთან ... ანგარიში, უნდა გამოცხადნენ სამსახურში—(სადაც ისინი მსახურობენ) არა უგვიანეს ივნისის 15-ისა იმის გამოსარკვევად, თუ რა გვარი სარგო ... ეძლევა მათ. 15 ივნისის შემდეგ მართველობა არავითარ განცხადებებს აღარ მიიღებს მსახურებმა და მუშებმა უნდა მიმართონ საბუხჰალტრობაში (სოლოლაკის ქ. დოროფეევის სახლი). ხოლო ანგარიშის მისაღებად უნდა წარმოადგინონ მოწმობა იმისა, თუ მათ რამდენი ერგებათ. 618

დიდი ცირკი

ძმ. ეფიმოვებისა

მიხეილის პრ., მუშტ. ახლო, საკუთ. ახლად შეკეთ. კაპიტალური სამამთრო შენობა, ტელეფ. 18—99.

დღეს, ივნისის 12 ს გაიმართება

უძლეველი ფალავანის

სალი-სულეიმანის გენეფისი

ის დღეს აჩვენებს საზოგადოებას თავის ძალას: აისვრის ოთხ ფუთიან ქვას და მის მკერდს შეუშვერს. სულეიმანი ასწევს 6 კაცს და ლეკურს იცეკვავს და სხვა მრავალ ახალ ნომერს შეასრულებს სულეიმანი.

დასასრულ ის იჭიდავებს „შავნილაბიანთან".

მზადდება იაპონელების ბენეფისი. 617

სამსახურიდან გამოსული

პოლკოვნიკი,

რომელსაც მრავალი წლის გამოცდილება აქვს სამსახურში, ითხოვს სამწერლო სამუშაოს საზოგადოებრივ დაწესებულებებში. კოოპერატივებში, კანტორებში ან სხვა წარმოებაში.

მისამართი, გუნიბის ქ. № 37 ... ხეთ ლ. კ. ზასურმანი. 610

დაკარგვა

მატარებელ № 10 ს. წიფასა და გორის შუა საფულე რომელშიც იყო 1250 მანეთი და საჭირო დოკუმენტები ირაკლი გვიჩიას სახელზე მასთან ოქროს საათი ოქროს ძეწკვით მპოვნელსა ვთხოვ დამიბრუნოს მხოლოდ დოკუმენტები საათი და ფული დაიტოვოს თვითონ, შემდეგი მისამართით სადგურ მცხეთაში ვლადიმერ ნბგიძეს გადასცემთ ირაკლი გვიჩიას. 611

ტფილისი, 12 ივნისი 1918 წ.

ძართული სახელმწიფო. თანამედროვე სახელმწიფოს შინაარსი და სახე ეროვნული არის. ევროპის ყველა ტერიტორიალური სახელმწიფო მაზინაც კი ცდილობს ეროვნული ხასიათი მიაღოს, როცა მრავალი ერია ტერიტორიაზე.

ეროვნულ კულტურის სახელმწიფოებრივ პრიორიტეტით აღჭურვა უბრალო ქინით ან წვრილმან მოტივით როდი განისაზღვრება. ყველა სახელმწიფოშია ასეთი დედა ერი, რომელიც სახელმწიფოს კეთილდღეობაში ხედავს თავის ბედნიერებას. აქედან იქნება სახელმწიფოსათვის სასარგებლო პოლიტიკური, კულტურული, ეკონომიური და ყოველმხრივი ძალთა განწყობილება და ამ რეალურ მოსაზრებითაც საქართველოში ქართველი ერი უნდა შეიქმნეს კულტი სახელმწიფოებრივი მოღვაწეობისა.

ამ პრინციპის კულტურულ სახით გატარება დამოკიდებულია სახელმწიფოებრივ დემოკრატიის დინამიურ ენერგიაზე, მაგრამ რომ იგი განხორციელდეს ეს აუცილებელია. ჩვენს დემოკრატიულ სახელმწიფოს ამ მხრივ ძალიან ეტყობა სისუსტე. საქართველოს რესპუბლიკა გამოცხადება ჯერ მხოლოდ გაზეთებში სჩანს, რეალურად თითქმის არაფერი გაკეთებულა ქართულ სახელმწიფოს შესაქმნელად, სახელმწიფოებრივი დრომაც არ გვაქვს აღმართული. სახელმწიფოებრივ ენაც არ არის პატივით შემოსილი. ფოსტა-ტელეგრაფში, რკინის გზაზე, თითქმის ყოველ სამართველოში ქართულს გასაგალი არ აქვს, მრავალი ქართველი ინტელიგენტი დღესაც მაწყალოსავით დადის სამუშაოს საძებნელად, როცა საქართველოს სახელმწიფო დაწესებულებებში მრავალი უცხო მოპოვება დარჩენილა, რომელნიც აშკარად აცხადებენ, რომ მათ ადარ სურთ საქართველოზე დარჩენა, ფაქტიურად ეღარც მუშაობენ და მრავალი სახელმწიფოებრივი საქმე ამის გამო ფერხდება.

ცხადია ჯერ კიდევ ვერ გადაგვიდგამთ ნამდვილ საკუთარ ფეხზე დამოუკიდებლობამ, ვერ შევძელით ქართული სახელმწიფოებრივი ორგანიზაციის გამოჩენა, თანაც ამის ყოველი პირობა კულტურულ-ინტელექტუალური მზად არის ჩვენში.

ჩვენი სახელმწიფოს ქართველიზაცია დაუყოვნებლივ უნდა მოხდეს. ჩვენ-ნაშა შემოდინ ... ნ სხვა და სხვა სახელმწიფოს ძალები, რომელნიც 3 ივნისის აქტს შემდეგ ჩვენთან, როგორც სახელმწიფოსთან, მეგობრულ განწყობილებაში არიან, ამათ კი ხედავთ სა ქართველოში არა საქართველო თავისი დამახასიათებელი თვისებებით, ნიშნებით, არამედ სულ სხვა ატრიბუტები, რომელთაც არავითარი კავშირი და ნათესაობა არ აქვს საქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკასთან.

როგორც ამ საგარეო პოლიტიკის თვალსაზრისით, ისე შინაურ სახელმწიფოებრივ ორგანიზაციისათვის საჭიროა სახელმწიფოს მექანიკას დაეპატრონოს ქართველ ერის ძალები და ეს იქნება გარანტია, რომ ყოველი მიმდინარე საქმე სასურველ მიმართულებით მიმდინარეობდეს.

ძალა და ვერცხლი

არა ოდეს არ ყოფილა საქართველოს სავიდი ხალხის ხელში, როგორც დღეს არის. ნურავის გონია, რომ ქართველი ერი და რევოლუცია დაუპყრიან ბიჭებსა. კულტურული აღზრდა დემოკრატიისა, წესიერება, მუშაობა, სიმდიდრის დაგროვება უტყუარი თვდებია ხალხის განთავისუფლებისა. სახელმწიფოებრივი ენერგია და ნებისყოფა დღეს მართებს ყოველ ქართველს ცალკე და საერთოდ გამოიჭედავნოს ჩვენვე ფონდა გავაძლიეროთ ყოველი ორგანო მთავრო და მაშინ ვერც ერთი უცხო სახელმწიფო ვერც ფორმალურად და ვერც არსებითად ვერ ჩაერევა ჩვენს სახელმწიფოს საშინაო ცხოვრებაში.

ჩვენი თავი ჩვენს ხელშია. თუ საერთო ცხოვრება პირადი დამოკიდებით, ზრომით, თავგანწირულებით არ გავაძლიერეთ—დავმარცხდებით და გავკოტრდებით. ეკონომიური სიძლიერე უმთავრესი ძალაა ჩვენი საერთო ბედნიერებისათვის. ფულის მხრივ დიდი დახმარება ესჭირეობა საქართველოს რესპუბლიკას. ჩვენს რედაქციაში უკვე ალაწყეს შემოტანა რესპუბლიკისათვის სხვა და სხვა ოქროს, ვერცხლის და სპილენძისა ქართული ფულის ... ჩრილად. ჩვენს გაზეთში ცხადდება შემოწ ... ვინაობა. ამ საქმემ უნდა ... ფართო ... ყოველი ძვირფასი ნიშანი, რომელიც ... ყოველ მოქალაქეს უფლება ... ფულად ... ადაიცეს საქართველოს რესპუბლიკ-ს ... ვერცხლს ფულის მისაჭრელად.

ეროვნულ მოქალაქენ მოიბადნ მოქალაქობრივი მოვალეობა საშშობლოს წინაშე და ჩვენი შეძლებით გავალონიეროთ ფინანსიურად საქართველო, რაცა გამოიწვევს კულტურულ და პოლიტიკურ სიძლიერეს.

ქარს. ელი პრესა

სოციალ-დემოკრატიული გაზეთი „ერთობა“ ეხება რუსულ გაზეთს „სოციალ-დემოკრატს“, რომელიც ამ დღეებში გამოვიდა, და სწერს:

„ამნაირად ახალი გაზეთი მიმართულია საქართველოს დამოუკიდებელ რესპუბლიკის წინააღმდეგ. ჯერ-ჯერობით მისი კილო დარბაისლური და წმინდა აკადემიურია, მაგრამ თავისთავად ეს ვერ სცვლის საქმის ვითარებას. რამდენადაც გაზეთი ეცდება გაავრცელოს ხალხში იდეა—**ვითომ დღეს დღეობით შეუძლებელი იყვეს** ამიერკავკასიის გაერთიანება და შემდგგ ამ გაერთიანებულ რესპუბლიკის რუსეთთან დაკავშირება—იმდენად ხელს შეუწყობს ის მავნე ილუზიების გავრცელებას. სამერმისოდ ჩვენც აქეთკენ გვიჭრავ გეზი. ხოლო უკეთუ ახალი გაზეთი საკითხს პრაქტიკულად დასვამს და ასეთის გაერთიანებისათვის იბრძოლებს, ის იძულებული გახდება შეძლებისდაგვარად ძირი გამოუთხაროს არა მარტო პარტიულ პოლიტიკას, არამედ თვით საქართველოს რესპუბლიკის არსებობასაც, ესე იგი ითამაშონ როლი დამგრეველის და არა ამშენებლის.

არა გვგონია ასეთი უმადური როლის თამაში სასიამოვნო იყოს სოციალ-დემოკრატიულ მოღვაწისათვის“.

გაზეთი სამართლიანად აღნიშნავს რომ საქართველოს დამოუკიდებლობის წინააღმდეგ გალაშქრება ს.-დემოკრატიული გაზეთის მხრით „უმადური როლის“ შესრულებასა ნიშნავს. ჩვენ უფრო მეტსაც ვიტყვით: ეს იქნება მოდალატეობა ქართველი ხალხის წინაშე, მოდალატეობა რომელიც ხოლოდ რუსული იმპერიალისტური მიზნებით შეიძლება გამართლდეს. იმპერიალიზმი ყველგან იმპერიალიზმია და ჩვენ არ ვიცით, სხვა სახელმწიფოს მიერ დაპყრობა საქართველოსი, თუ ეს უბედურება მოხდა, რად უნდა სჯობდეს იმავ საქართველოს დაპყრობა რუსეთის მიერ? ყოველ შემთხვევაში სოციალ-დემოკრატიული აზროვნებისთვის ერთიც და მეორეც მიუღებელი უნდა იყოს. მაგრამ „ერთობა“, როდესაც ილიუზებზე ლაპარაკობს, არ უნდე დაავიწყდეს, რომ უფრო [illegible] და მომაკვდინებელი ილიუზიაა თქვა, ჩვენ ისევ რუსეთთან შეერთებისკენ მიკისწრაფებითო. საქართველოს პოლიტიკური განვითარების გზა უკუნითი უკუნისამდე დაშორდა რუსეთს. საქართველოს გულისყური ეხლა მხოლოდ ევროპისკენ უნდა იყოს მიპყრობილი. არა გვგონია ამით ქართველი ხალხი წაგებული დარჩეს.

საქართველოს დემოკრატიის პოლიტიკური სიბრძნე

რუსეთის რევოლიუციის პროცესში საქართველოს დემოკრატიამ განსაკუთრებული პოლიტიკური სიბრძნე გამოიჩინა. მიუხედავად იმისა, რომ ათას ბნელ ძალებს მოჰქონდათ იერიში მის წინააღმდეგ, მიუხედავად იმისა, რომ მრავალ-ფეროვანად აჭრელებული ტფილისი რევოლიუციის დამღუპველ ათალნაირ მოშხამულ ბაცილებს ატარებდა, დემოკრატიამ ერთხელაც არ უღალატა თავის პირდაპირ დანიშნულებას: მისი სიმტკიცე ვერ შეარყია ვერც ბოლშევიკურმა ფრაზეოლოგიამ და ავანტიურამ და ვერც კონტრ-რევოლიუციონურმა ზრახვებმა. იგი მტკიცედ სდარაჯობდა რევოლიუციას და ერთხელაც არ გადაუხვევია იმ საშუალო ხაზიდან, რომელსაც შეეძლო რევოლიუციით მოპოვებულ თავისუფლებათა განმტკიცა.

დემოკრატიის სარევოლიუციო ორგანიზაციებს დიდი ძალა ჰქონდათ და აქვთ, მაგრამ არც ერთხელ მათ ეს ძალა არ გამოუყენებიათ ისე, რომ ოდნავ მაინც ჩრდილი დასდგომოდა რევოლიუციას. იგი სასტიკადა და დაუნდობლად სპობდა ყველაფერს, რასაც კი შეეძლო შეერყია სარევოლიუციო დისციპლინა და სარევოლიუციო წესიერება, საიდანაც არავისგან არ უნდა ყოფილიყო დარღვეული იგი. ეს ისტორიული დამსახურებაა სარევოლიუციო ორგანიზაციებისა ქვეყნისა და მისი თავისუფლების წინაშე და ისტორია ამ დამსახურებას არასოდეს არ დაივიწყებს.

რომ საქართველოს სარევოლიუციო ორგანიზაციები დიდს პოლიტიკურს სიბრძნეს იჩენენ, ეს სხვათა შორის [illegible]ევოლიუციო ორგანიზაციების უკა[illegible]ელი სხდომის, გაერთიანებული სხდომის ანგარიშიდანაცა სჩანს. მხოლოდ მუშათა კლასის ორგანაზაც ებს შეუძლიანო პოლიტიკური განვითარების იმ სიმაღლემდე ავიდნენ, სადამდისაც ტფილისის სარევოლიუციო ორგანიზაციები მივიდნენ.

როდესაც მათ მიერ მიღებული გარდაწყვეტილება განხილულ იქმნება ისტორიულ პერსპექტივით, მაშინ უფრო ცხადი და თვალსაჩინო გაჰხდება ყველასთვის მთელი სიდიადე და სიბრძნე ამნაირი გარდაწყვეტილებისა,

რევოლიუციის დანიშნულებაა განმტკიცება პოლიტიკური თავისუფლებისა. საქართველოში იგი უნდა განმტკიცდეს დემოკრატიული პარლამენტარიზმის სახით. დადგა დრო, როდესაც საქართველო პრაქტიკულ საალმშენებლო, დადებითს მუშაობას უნდა შეედგეს. ამისთვის კი სიჭიროა არა მარტო დემოკრატიული მთავრობა, ამისთვის საჭიროა აგრეთვე ისიც, რომ მთავრობას ჰქონდეს, და აი, სარევოლიუციო ორგანიზაციებმაც გადასწყვიტეს გზა გაუხსნან მთავრობას და მთელი თავისი ძალა მას გადასცენ. ეს იშვიათი პოლიტიკური რაინდობაა, პოლიტიკური სიბრძნე, დამახასიათებელი თვისება მუშათა კლასის შეგნებული ბრძოლისა საქართველოს თავისუფლებისთვის.

არავითარ გარეშე ძალას არ შეეძლო ზედ-გავლენა მოეხდინა სარევოლიუციო ორგანიზაციებზე. თუ ეს უკანასკნელნი ამნაირ გზას დაადგნენ, ეს მხოლოდ მათი საკუთარი პოლიტიკური შეგნებით უნდა აიხსნას. სარევოლიუციო ორგანიზაციების დადგენილება არის აქტი საკუთარის ნებისყოფისა—რევოლიუციის უანგარო გუშაგთა თავისუფალი სურვილისა.

დემოკრატიული რესპუბლიკა საუკეთესო გარანტიაა პოლიტიკური თავისუფლების განსამტკიცებლად. ჩვენ ღრმადა ვართ დარწმუნებული, რომ ძლიერი დემოკრატიული მთავრობა მალე ნორმალური განვითარების გზაზე დააყენებს ჩვენს პატარა სამშობლოს. მაგრამ ღრმადა ვართ დარწმუნებულნი იმაშიც, რომ თუ ჩვენს სამშობლოს რაიმე საფრთხე გაუჩნდა, სარევოლიუციო ორგანიზაციები ისეთივე ენერგიით დაიცავენ მას, როგორც დღემდის იცავდნენ.

ჩვენ ვესალმებით სარევოლიუციო ორგანიზაციების ბრძნულ გარდაწყვეტილებას და ვუსურვებთ მათ ნაყოფიერს მუშაობას სამშობლოსა და რევოლიუციის სასარგებლოდ.

არ. ჯაჯანაშვილი.

ზოგი-რაე

როცა ჩვენმა მართებლობამ*) ზავი შეჰკრა ოსმალეთთან საჭიროდ განაცხადა, სხვათა შორის, ოსმალეთის საზღვრებში დარჩენილი ქართველობა დარწმუნებული უნდა იყვეს, რომ საქართველოს რესპუბლიკა მათი ბედისთვის იზრუნავსო.

საქართველოს რესპუბლიკის საბჭოს უკანასკნელ სხდომაზე მართებლობამ სამხედრო მინისტრის პირით უფრო დაწვრილებით განუმარტა საბჭოს წევრთა ის გარემოებანი, რომელთა შორისაც მოჰხდა ზავის ჩამოგდება და მუხლობრივ გააცნო შინაარსი თვით ზავისა.

ზავის პირობაში ვერაფერი ვპოეთ ისეთი, რომ მართალი უზრუნველ ჰყოფდეს ოსმალეთის საზღვრებში დარჩენილი ქართველობის ბედსა, მაშინ როცა ოსმალელ დელეგატებს გაუთვალისწინებიათ ბედი საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიაზე დარჩენილ მაჰმადიანთა და მოუთხოვიათ ჩვენი დელეგატებისაგან, რომ ჩვენი რესპუბლიკის მოქალაქე მუსულმანობას სხვა და სხვა პრივილეგიებს გარდა ნება მიეცეს აგრეთვე ღვთის ვედრების დროს აღავლენდენ ლოცვას ოტმანთ ხალიფა სულთანის სადღეგრძელოდ.

როგორც ვიცით, წინასწარი ზავის მუხლთა რატიფიკაციის ვადა ერთი თვეა, მაშასადამე ჯერ კიდევ შეიძლება საქმეს ეშველოს რამე. ხელშეკრულებაში გარკვეულად უნდა აღნიშნულ იქმნეს, რომ ოსმალეთის სამზღვრებში მოქცეული ქართველობა სხვა და სხვა რჯულისაა 1. მაჰმადიანი, 2. რომის და სომხის კათოლიკე და 3. მართლმადიდებელი. სარწმუნოების საქმეში მაჰმადიანს ქართველებს ნება უნდა ჰქონდეს. მთავარ მოლად იყოლიონ თავიანთი ტომის და რჯულის ქართველი მოლა, რომელსაც დაეკანონებდენ მაჰმადიან ქართველთ რჯულის და ყოველ

*) მართებლობა—ფრან. გუვერნემან. რუს. პრავიტელსტვო; მთავრობა—ფრ. ოტორიტე; რუს. ვლასტ ნაჩალსტვო.

სასულიერო საქმეთა გაძღოლა. კათოლიკე ქართველობა უნდა დარჩეს საწყსოდ საქართველოს რესპუბლიკის გენერალ ვიკარის, ან ეპისკოპოსისა, ხოლო მართლმადიდებელი ქართველობა საქართველოს რესპუბლიკის მართლმადიდებელ ქართველთ ეკლესიის იურისდიქციას უნდა დაექვემდებაროს და იმავ ეკლესიის უწყებაში გადავიდეს ოსმალეთის სამზღვრებში მყოფი საქართველოს ძველი საქრისტიანო კულტურის მრთელად, თუ ნანგრევად დაშთენილი ძეგლები. რაც შეეხება ქართული სწავლა განათლების და კულტურის მათ ყველას შორის გავრცელებას ჟურნალ-გაზეთების სკოლების, თეატრის, სახელოსნო, საბრეწველო, საქველმოქმედო და საკულტურო საზოგადოებათა დაარსებით, ამის ნება უნდა ჰქონდეს როგორც მაჰმადიან, ისევე ქრისტიან ქართველობას, როგორც საკუთარი დონისძიებით, ისევე საქართველოს რესპუბლიკის ქართველობასთან ურთიერთობის დაჭერით და მოქალაქობრივ და კულტურულ უფლებათა სარგებლობაში არაფრით არ უნდა იქმნენ შეეიწროვებულნი.

* * *

რამდენი გადავიდა შეგნებულ ქართველთ თაობა, რომელიც ჩვენი ძველი „მფარველი“ ჩრდილოეთის კულტურის, თუ შეიძლება კულტურა ეწოდოს, და ზნეჩვეულების ჩვენში გავრცელებას გულ ბოლმა სავსე შეჰყურებდა, რადგანაც ხედავდა, რომ ჩრდილოეთსა და სამხრეთი, როგორც ფიზიკურად, ისევე ზნეობრივადაც, ფარდი ფარდ არ იყო და უკანასკნელს იმის ღონისძიებაც არ ეძლეოდა, რომ ბუნებრივად შეეთვისებინა თუ რამ კარგი გააჩნდა იმ კულტურისა. მუხრუჭ შემოჭერილი ჩვენი მოზარდი თაობის გონება ეს ჩვიდმეტი წლის განმავლობაში ნამდვილი **მუეიკური** ექსპერიმენტის საგნად ჰქონდათ ჩვენს ძალად მაცხონე პოლიტიკან პედაგოგებს, რომ ბოლოს **გაემუეიკებინათ** ჩვენი ერი, მრავალ ათას წლოვანი კულტურის წყალობით სულით და ალნაგობით რჩეულთა შორის ურჩეულესი.

მაგრამ ბოლო მოეღო კერძოებას და ჩვენმა ერმა ამიერითგან მარად სახსოვარ მაისის 26 საჯაროდ განაცხადა თავისი ნება დამოუკიდებლად ცხოვრებისა, თავისი ქვეყნის ბატონპატრონობის, ქართლის ბედის თვის ხელთ პყრობისა.

ასეთი ნებისყოფა იგულისხმებს აგრედვე ჩვენი მოზარდი თაობის სწავლა განათლების საქმის დამოუკიდებლად გაძღოლასაც, იმ ღონისძიებასაც, რომ ჩვენი ხალხის სულთა სწრაფვას ცოდნის და ხელოვნების შესაძენად აღარაფერი აბრკოლებდეს, არც მეტი რამ, არც არა ბუნებრივი, დროს შესაფერი საქმიანობა სახალხო განათლების სამინისტროსაც დაეტყო, მაგრამ, რაც ეხლა უფრო ნაკლებ საზრუნველი უნდა იყვეს, სწორედ იმისთვის მიუყვია ხელი. როგორც ხმებია, სამინისტროს განზრახვა აქვს თურმე რუსული ენა, რა საკვირველია, თუ რესპუბლიკის საბჭომ ნება დაჰრთო, შემოიღოს აველასთვის სავალდებულოდ პირველი კლასითგანვე. სამინისტროს განზრახვა თუ საქმედ იქცა (გვაშოროს კი განგებამ) ხელახლავ მიგვეჭედავს მოსკოვთან, რადგანაც ჩვენი ახალთაობა ისევ რუსეთისკენ იწყებს დენას მადალი სწავლის შესაძენად, მაშინ როცა ჩვენი ქვეყანა დასავლეთ ევროპის ორიენტაციას დასდგომია. ჩვენი ინტელიგენციის აგდება, დაბრიყვება, არად ჩაგდება რუსის ცრუ ლიბერალებისა და ცრუ დემოკრატებისაგან, სხვათა შორის, იმითაც აიხსნება, რომ ვერ შევსძელით ჩვენი მოსწავლე ახალგაზდობის საჭირო პროცენტი ევროპაში აღგვეზარდა, რომ ერთგვარი კადრი შეგვექმნა მოსკოურ კულტურაზე დამოუკიდებელი ინტელიგენციისა.

რუსული ენის სავალდებულო სწავლებით ზნეობრივად დაიჩაგრება ჩვენი საზოგადოების ნაწილი, რომელიც არა თუ საჭიროდ არ ჰპოებს ამიერიდან რუსულ განათლებას, არამედ ზედმეტად მიაჩნია და შეიძლება მავნებლადაც პოლიტიკურიმ მიზეზით, ჩვენი სამინისტრო კი ამ გარემოებას ანგარიშს არ უწევს და განუზრახავს საზოგადოების ერთი ნაწილი ჩაყენოს ისეთ მდგომარეობაში, რომ უნდა, თუ არ უნდა, იმისი შვილები კიდევ ეზრდა იმტვრევდენ თავსა რუსული ენის სწავლითა, რამაც ისე გაუყვნა და ნაბუნარს დაამსგავა. შითა რუსთგელის და დავითი ჯორამიშვილის თავხსნიერი ქართული მეტყველება. რუსული ენა რესპუბლიკის სკოლებში თუ სულ არ მოისპობა, ფაკულტატივად უნდა გამოცხადდეს და უმეტესი ყურადღება მიეცეს იმ ენებს, რომლის ქვეყნებთანაც ამიერიდან გადაკვანძულია საქართველოს რესპუბლიკის ბედი

ევროპის ორიენტაციის შემოღებით ჩვენ უნდა პირდაპირ დაუახლოვდეთ ევროპის კულტურას, ხოლო თუ ჯეროვან ყურადღებას არ მიგიპყრობთ ევროპულ ენას, როგორ უნდა მოჰხდეს დაახლოვება იგი. არა თუ სკოლაში, მის გარეთაც მოვალეა სახალხო განათლების სამინისტრო, გამართოს პრაქტიკული კურსები ევროპიული ენებისა რომ ქართველ ხალხს შეეძლოს თუ უსასყიდოდ არა სულ მცირეოდენი საფასურით მაინც შეიძინოს ცოდნა ევროპის მოწინავე ერთა ენის და მწერლობისა, რომელიც ასწავლის ადამიანს ცხოვრების ნამდვილ გადაქმნას და არა დაქცევასა. თუ ამ რევოლუციის განმავლობაში უფრო მეტი დაგვიქცევია, ვიდრე გადაგვიქმნია, მისი ბრალია სწორედ არა ევროპული, არამედ მუეიკური სოციალიზმი, თავის ოხერი და თავის უბედური.

პეტრე მირიანაშვილი.

ქართული ფულის ფონდი

ვლადიმერ ლორთქიფანიძის შვილებისაგან ვერცხლის ნატეხები და ძველი ფული 10 მან. და 20 კ., კიდევ უცხოეთის ფული 1 ცალი და ერთი ვერცხლის ჩიტებიანი თმის საყოფი.

—

მასწავლებელ № ქალისაგან ოქროს მედალი.

—

შეცდომის გასწორება

ეროვნული ფონდისთვის შემოწირული ეკატ. იაშვილისაგან არა 15 მან. როგორც გუშინდელ ნომერში იყო დაბეჭდილი, არამედ 30 მან. ვერცხლის ფული.

ზავის გარშემო.

საზავო დელეგაციის წევრი გრიგოლ რცხილაძე ბათომიდან დაბრუნდა გუშინ დილით, როგორც გადმოგვცეს, ამ მოკლე ხანში სტამბოლში გაიმართება ცენტრ. სახელმწიფოთა კონფერენცია, რომელზედაც მოწვეული არიან საქართველოს რესპუბლიკის წარმომადგენლებიც.

მთავრობაში

საქართველოს მთავრობის თავმჯდომარემ გერმანიის მთავრობის წარმომადგენელს წინადადება მისცა ყოველივე გაუგებრობის თავიდან ასაშორებლად ყველა საქმე საგარეო საქმეთა სამინისტროში გაჰგზავნოს და არა სხვა და სხვა სამინისტროებში.

—

სასახლის კომენდანტმა პოდპ. დ. ქარცივაძემ მუშ. და ჯ.-კ. დეპ. საბჭოს აღმ., კომიტეტისაგან წინადადება მიიღო თავი დაანებოს თავის თანამდებობას. ამის გამო ქარცივაძემ სამხედრო მინისტრს დაეკითხა, როგორ მოვიქცეო. სამხედრო მინისტრმა ჯარისადმი გაცემულ ბრძანების მიხედვით განუმარტა, რომ ამ შემთხვევაში მუშ. და ჯ.-კ. საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტი უკანონოდ მოიქცა, აღმასრულებელ კომიტეტის მიუხედავად საკითხის გარჩევის მერე აცნობა სამხედრო მინისტრს ასეთი დადგენილება კომიტეტისა: რადგანაც საქართველოს პარლამენტმა სასახლის დაცვა აღმასრულებელ კომიტეტს მიანდო, ამიტომ ეს კომიტეტი თავის დადგენილებას ქარცივაძის შესახებ, კანონიერად სცნობსო.

—

შრომის სამინისტროში სწარმოებს თათბირი კოლეკტიურ ხელშეკრულების შესახებ, გოლუბენკირხის საზოგადოების მუშების უფროსების შორის. თათბირში მონაწილეობენ გერმანიის მთავრობის წარმომადგენლებიც.

—

ტფილისის სამხედრო უწყების გიმნაზიის უმცროსმა მოსამსახურეებმა მთავრობის წინაშე შუამდგომლობა აღძრა: სხვა დაწესებულების მოსამსახურეებთან თანასწორი უფლებები მოგვეცითო.

—

მთავრობამ თხოვნით მიმართა სომხურს და მაჰმადიანურ ეროვნულ საბჭოებს, ბაქოელ მცხოვრებთა ინტერესების დაცვაში მონაწილეობა მიიღონ, რადგანაც ამ საბჭოებს ბაქოში დიდი გავლენა აქვთ.

—

საქართველოს რესპუბლიკის საზღვრების დეტალურად გამორკვევისათვის მთავრობამ დაადგინა შეადგინოს კერძო კომისია, რომელშიაც შევლენ დ. ონიაშვილი, ალ. მდივანი და ექ. თაყაიშვილი. მათ უფლება ეძლევათ მოიწვიონ ამ კომისიაში საჭირო წევრები.

ომის დეპეშები

ბერლინი. ივნისის 10 საომარ მოქმედებაი დასავლეთის ფრონტი. კრონპრინცის რუპრეხტის ჯარი: არრასსა და ალბერტს შუა სომმას სამხრეთით და ავრასთან ინტენსიური საარტილერიო ცეცხლია გაჩაღებული. გაცხოველებული საზვერავი მოქმედება გრძელდება.

გერმანიის კრონპრინცის ჯარი: ძლიერი შეტევის შემდეგ ჩვენ მივახწიეთ გუშინ ნუაიონის სამხრეთ-დასავლეთით მაღლობ ადგილებს, მატცის დასავლეთით ჩვენ ავიღეთ ფრანგული პოზიციები მორტეფერასა და ორვილერთან და გავედით კუვილლისა და რიკებურგს იქეთ. მატცას აღმოსავლეთით ჩვენ ავიღეთ გურის მაღლობები. მიუხედავად მკაცრი წინააღმდეგობისა, ჩვენმა ქვეითთა ჯარმა დაიპყრო გზა და გზა რიკებურგისა და ლამოტტის ტყეები და მოწინააღმდეგე ბურმონტ-მარეილს იქეთ გადადენა. ლასინის სამხრეთ და სამხრეთ-აღმოსავლეთით ჩვენ შევიჭერით ღრმად ტიეს-კურსკის ტყეში. ძლიერი კონტრ-იერიშები ფრანგებისა მოგერეულ იქმნენ. ჩვენ ჩავიგდეთ 8000 ტყვე და იარაღები, უაზა-რეიმსის ფრონტზე მდგომარეობა უცვლელია. ერნეს ჩრდილოეთით, შატო-ტიერის ჩრდილო-დასავლეთით და ბრინისთან იყო და ჩვენ ჩამოდენიმე კაცი დავატყვევეთ.

საჰაერო ბრძოლა. გუშინ მტრის 37 ჰაეროპლანი ჩამოვაგდეთ და 6 საჰაერო ბოლონი.

ბერლინი. ივნისის 10 ნუაინის სამხრეთი დასავლეთით ჩვენ გავიმარჯვეთ ფრანგების ახალ ძალებთან ბრძოლაში.

ვენა. ივნისის 10. ოფიციალური საომარი ცნობა. მტრის იერიშები კაპოზილესთან და ვენეციის ფრონტით ყველა მოგვიგერიეთ. ჩვენი საჰაერო ესკადრილია თავს დაეცა ტრევიზოსა და მონტე-ბელლუნის ჰაეროდრომს. მათი მოქმედება ნაყოფიერი იყო. მტერი ჯერ-კვე რამდენიმე დღეა არტილერიის ცეცხლში ახვევს პიავის ფრონტის ხაზებს იქით მდებარე ადგილებს და დიდათ აზიანებს მშვიდობიან მცხოვრებლებს, განსაკუთრებით იტალიელებს.

სტამბოლი. ივნისის 10. პალესტინის ფრონტი გუშინდელი დამარცხების შემდეგ, რომელიც მტერმა თვითონ დაიმზადა ზღვის სანაპიროებით, მთელ ფრონტზე მხოლოდ უმნიშვნელო საომარს მოქმედებას აქვს ადგილი, ელტირეს რაიონში ჩვენ საჰაერო ბრძოლის დროს მტრის ერთი ჰაეროპლანი ჩამოვაგდეთ, სხვა ფრონტებზე მდგომარეობა უცვლელია.

ახალი ამბავი

◆ ახალციხის და ჯავახეთის ქართველ მცხოვრებთა საზოგადო კრება ქართველ კათოლიკეთა აღმასრულებელი კომიტეტის მეთაურობით, კვირას ივნისის 16 საქართ. ეროვნულ საბჭოს ყოფილ დარბაზში (ფრეილინის ქუჩა), მოხდება საზოგადო კრება ახალციხისა და ჯავახეთის ქართველ მცხოვრებთა განურჩევლად სარწმუნოებისა კრების საგანია: დღევანდელი პოლიტიკური მდგომარეობა. დასაწყისი დილის 12 საათზე.

◆ მადლობის გამოცხადება. ქართულ გიმნაზიასთან არსებულ უფასო სასადილოს გამგეობა ღრმა მადლობას უძღვნის ა. მ. ხოშტარიას, რომელმაც შესწირა სასადილოს 1000 მ.

◆ ილია ჭავჭავაძის თხზულებათა გამომცემლის ანგარიში: 1 იანვ. 1917 წ. იყო 1237 მან. 37 კაპ.; მიმდინარე წლის 1 თებათვემდე შემოვიდა კიდევ 1115 მ. 75 კ. ამ ჟამად არის 2353 მ. 12 კ. ეს ფული ინახება მიმდინარე ანგარიშით სამეურნეო ბანკში. ყველა დარჩენილი წიგნები გაიყიდა. არის მხოლოდ გამოცემის დიდი სურათები: 16 სურათი, ღირს 5 მან. სახალხო სკოლებს სურათები დაეთმობათ უფასოთ. მისამართი: ყორღანოვის ქ. 20. 12—2 და 6—8 საათამდე. ყოველ დღე კვირის გარდა.

◆ სახალხო უნივერსიტეტის ბედი. მუშათა და ჯ.-კ. საბჭოს აღმასრულებელმა კომიტეტმა სახალხო უნივერსიტეტი მთელი თავის ქონებით ქალაქ. ტფილისის [illegible] გადასცა.

◆ ეჩმიაძინელან [illegible] ილიკოვი [illegible] ბინებს: „3 დღის ბრძოლის შემდეგ სარდარ ამადის მიმართულებით ოსმალოებმა უკან დაიხიეს, მათ დაედევნა ჩვენი ჯარები, რომელნიც მიჰყვნენ სად. კარანლუ და სოფ. სოგუთლამდის. ოსმალოებს პატარა ზიანი მიაყენეს. ბაშარაშენის მიმართულებით მტრის ორმა პოლკმა ჩვენ ჯარებს უკან დაახევინა. ბრძოლა ორ დღეს გაგრძელდა. ჩვენმა ჯარმა ოსმალოებს დიდი ზარალი მიაყენა: მათ 300 კაცი შეუკლეს, ოსმალოებმა ხელთ იგდეს მრავალი იარაღი და ტყვიის მფრქვეველი. ჩვენ კი უმნიშვნელო ზარალი გვაქვს. ჯარში კარგი სულიერი განწყობილებაა. ამ ჟამად ჩვენ ჯარებს მაგარი პოზიციები უჭირავთ და სადემარკაციო ხაზს ამყარებენ.

◆ ტფილისის დამცველმა შტაბმა შეიპყრო: ჯარისკაცის დაჭრისათვის დიდულია; ტყვიის გაყიდვისათვის გ. ყანჩელი; ხაზინის საქონლის დამალვისათვის კობახიძე; საავიაციო რაზმის სახაზინო საქონლის მითვისებისათვის ა. სანაბლიძე; 25000 მანეთის ხაზინის შაქრის გაყიდვისათვის ა. პეტროსიანი.

◆ ეროვნულ საბჭოში. 11 ივნისის სხდომაზე საქართველოს ეროვნულმა საბჭომ დაასრულა სხვა და სხვა კომისიების წევრთა არჩევანი. **სახალხო განათლების კომისიაში** არჩეულ იქმნენ: ლ. ნათაძე, თ. კიკვაძე, დ. უზნაძე, კ. ქავთარაძე და შ. ქარუმიძე; **გზათა კომისიაში:** მ. კაუხჩიშვილი, გ. ცინცაძე, ი. გომეჩია, სალაყაია და ნ. ნიკოლაძე; **ჯანმრთელობის კომისიაში:** ი. გომართელი, დ. ჯავახიშვილი, შ. მიქელაძე, დოლიძე და ამაკელია; **ადგილობრივ მართველობის და თვითმართველობის** კომისიის წევრებად: მ. რუსია, ალ. ლომთათიძე, ბ. თეგზაია, მ. კლიმიაშვილი, ივ. ჩერქეზიშვილი, ს. ფირცხალავა, ს. მდივანი, ვას. წერეთელი და დ. ჯავახიშვილი; ხოლო **ხელოვნების კომისიაში:** რ. არსენიძე, ა. მამულაიშვილი, მგელაძე, შ. შარაშიძე, შ. ამირეჯიბი, ელ. გომეჩია, აკ. ფალავა, ალ. ახმეტელი და კ. მაყაშვილი. დასასრულ საბჭომ მოისმინა მოხსენება ბ-ნ ივანიცკისა, რომელმაც აღნიშნა საჭიროება სარწმუნოების კომისიის არჩევისა. მან თავისი განცხადება მათ დაასაბუთა, რომ ხელ-შეკრულების ძალით ჩვენს ტერიტორიაზე მცხოვრებ მუსულმანთა ზნე ჩვეულებანი და სარწმუნოებაზე მზრუნველობას იჩენს ოსმალეთის მთავრობა. ოსმალეთში ჩვენი დიდი ტერიტორია რჩება, სადაც ქრისტიან ქართველებზე ზრუნვა უსათუოდ ამგვარადვე უნდა იკისროს საქართველოს უზენაესმა მართველობამ. იმისათვის მომხსენებლის აზრით აუცილებელი საჭიროებაა საბჭომ იყოლიოს სარწმუნოებისა თუ საეკლესიო კომისია. საბჭომ მიიღო ბ-ნი ივანიცკის განცხადება ხოლო ამ კომისიის წევრთა არჩევანი შემდეგი დროისათვის გადაიდო.

◆ ეროვ. საბჭო და კომისიები. გუშინ, 11 ივნისს, სასახლეში შეერთებული სხდომა მოჰხდა საქართველოს ეროვნულ საბჭოს ყველა კომისიათა თავმჯდომარეებისა. შეერთებულმა სხდომამ თავმჯდომარეობისამ თათბირი იქონია საერთო მოქმედების გეგმის შემუშავების შესახებ და განსაზღვრა დრო და ადგილი კომისიათა მუშაობის დაწყებისა თავთავიანთ დარგში მასალების მოპოებისა და საბჭოში წარსადგენ-დასამტკიცებლად კანონ-პროექტების შესამუშავებლად.

◆ ამ დღეებში თათრების (ს. დ.) გუმეტისტების კომიტეტის განკარგულებით სხვათა შორის გაგზავნეს ბორჩალოში თავიანთი წარმომადგენელი პროპაგანდის გასაწევად, რომ თათრები ლტოლვილებს ასე ულმერთოდ ნუ ეკიდებიან, ნუ ხოცავენ სრულიად უდანაშაულო ხალხს. თათრებს არამც თუ გაუგონიათ რამე გუმეტისტების წარმომადგენელისა, პირიქით დაუპატიმრებიათ და უთქვამთ: თქვენ ქრისტიანებს მიგვყიდეთ, დაღუპვას გვიპირობთ და თქვენ კიდევ ჭკუას გვარიგებთო.

◆ ვიკ. გამყრელიძის ხადღეხაწულო წარმოდგენა. კვირას, 16 ივნისს ქართველ მსახიობთა კავშირი სახაზინო თეატრში იუბილეს უხდის თავის საყვარელ ჩუმს და ნიჭიერ მუშაკ მსახიობ ვიქტორ გამყრელიძეს. წარმოდგენილი იქნება სამი პიესა სადაც იუბილარი შეასრულებს თავის საყვარელ როლებს.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

◆ **ქართველ ქალთა** საზოგადოების წლიური კრება დანიშნულია ივნისის 25-ს.

◆ **ახალი ჟურნალი.** მომავალ ორშაბათიდან გაზეთ „ჯარის კაცის“ მაგივრად გამოვა ყოველ კვირეული ჟურნალი „ჯარი და ერი“. ამ ჟურნალში სხვათა შორის მოთავსებული იქნება სამხედრო უწყების ჯარის შესახებ ყოველგვარი ოფიციალური ცნობა.

◆ **სამღვდელოებაში.** როგორც შეიტყვეთ საქართველოს საქათალიკოსო სამღვდელოების ერთს ჯგუფს განუზრახავს მოწოდებით მიმართოს საქართველოს სამღვდელოებას მოიხსნან ოქროსა და ვერცხლის ჯვრები, ორდენები და მენდლები როგორც ნიშანი 117 წლის მონობისა და გადასცენ ფინანსთა სამინისტროს განკარგულებაში როგორც მასალა საფინანსო მოლონიერებისა.

◆ **ბავშვის დაკარგვა.** ფრიდონ მახარაშვილი გვთხოვს გამოვაცხადოთ რომ მისი შვილი თედო მახარაშვილი 13 წლის, სალდათის ბაზარში იყო შეგირდათ მებონდრესთან და ეს მესამე კვირაა აღარა სჩანს. ამიტომ ფრიდონ მახარაშვილი სთხოვს თუ ვინმემ იცის რამე მისი შვილის შესახებ, შეატყობინოს ავლაბარში, ხიფას შესახვევი, № 9 სახლი სარქისოვისა.

◆ **ვაჭარ-მრეწველთა საბჭოს კრება** გუშინწინ სამეურნეო ბანკის დარბაზში მოხდა პირველი კრება ტფილისის ქართველ ვაჭარ-მრეწველთა საბჭოსი. საბჭოს თავმჯდომარედ არჩეულ იქმნა ნ. წვერავა, მის ამხანაგად ი. ვარაზაშვილი. კრებამ მოისმინა მოხსენება ტ. მარგველაშვილისა შესახებ საქართველოს ვაჭრობა-მრეწველობისა საერთოდ, და კერძოდ—შავი ქვის მრეწველობის მდგომარეობისა ამ ჟამად, და დაადგინა ამ საკითხს დაუბრუნდეს მეორე კრებაზე, რომელიც დღეს უნდა მოხდეს. საბჭოს აზრად აქვს დაარსება საქართველოს ვაჭარ-მრეწველთა კავშირისა, რომლის წესდება შეუმუშავებია გამგეობის თავმჯდომარეს ალ. ჯაბადარს.

◆ **ახალი წიგნი.** გამოვიდა პროფ. ს. ახვლედიანის „ენათ-მეცნიერების შესავალის“ ლექციების მეორე ნაწილი. ეს ნაწილი შეიცავს 6—12 ლექციებს. როგორც პირველი ნაწილი მეორეც ხელთნაწერის მაგიერ არის გამოცემული. ლექციები გამოცემულია ტფილისის უნივერსიტეტის სტუდენტთა კავშირის გამგეობის მიერ.

◆ **განჯიდან** მიღებულ ცნობების თანახმად შუშისა და ჯივანშირის მაზრებში აგრარული რეფორმა არ ტარდება. მიწები ძველებურად მსვილ მიწის მფლობელთა ხელშია, როგორც სომხურ, ისე მაჰმადიანურ ნაწილში. ეს რამოდენიმე შემთხვევა გლეხების მიერ მიწების ძალით მისაკუთრებისა.

◆ **კიევის** სტუდენტებს ვთხოვ მოგვძანდნენ საღ. ნ. ს. გ ნათაძის ბინაზე (ველიკოკნიაზის ქ. 51), რომელიც გააკეთებს იმფორმაციას კიევის საერთო მდგომარეობაზე.

◆ **კახეთი.** გაზაფხული მეტად ჭანყლიანი გამოდგა და ლამის არის ზაფხულიც ისე გაგრძელდეს. ისევ ადრიანი დღეებია რაც ძრიელ ხელს უშლის როგორც ვაზის წამვლას, სიმინდის დათოხნას, ხოლო ჯეჯილებს ძრიელ სწყინს.

სოფლებში ყვავილია მოდებული, ხოლო გადმა მხარეს ციებ-ცხელებაა ძრიელ გავრცელებული.

მოწოდება

ამხანაგებო! 1918 წ. 4 თებათვეს, ტფილისის სოც.-ფედ. პარტიის მუშათა კავშირმა თავის სხდომაზე დადგინა: გამოსცეს მუშური გაზეთი, რომელიც ჩვენს პარტიულ მუშაობას უფრო გააცხოველებს, ბორს გადიტანს ჩვენ ხმას, და მშრომელი ხალხის ფარული მასსას შემოიკრებს ჩვენი დროშის ქვეშ. ამხანაგებო! ტფილისის მუშათა კავშირს სხვა საღსარი არ გააჩნია, გარდა თვით ამხანაგთა ნივთიერი დახმარებისა, და ამიტომაც მოგმართავთ ჩვენ, დახმარების აღმოსაჩენად.

ჩვენ ვიცით, რომ მუშათა გაზეთის არსებობა ყოველთვის საჭიროა, მაგრამ ეს საჭიროება დღეს უფრო სჩანს, როცა საოცარი სისწრაფით იცვლება რევოლიუციის მიმდინარეობა, და მის ჩაქარებულ მსვლელობაში იქედება დამოუკიდებელ საქართველოს მტკიცე მომავალი.

ამხანაგებო! გვახსოვდეს, რომ დროებიტად საპასუხისმგებლოა, და ქართველ მშრომელთა ხმა უფრო მძლავრად უნდა გაისმოდეს, უფრო მეტი სიზუსტეებით უნდა შევხვდეთ ყოველ ახალ ნამიჯს, რევოლიუციას და თავისუფალ საქართველოს უდარაჯოთ ერეტად შეგნებულად და უფრო მტკიცედ.

მაშ დაგვეხმარეთ ამხანაგებო, ხანგრძლივად მოიტანეთ თქვენი წვლილი რომ სისრულეში მოვიყვანოთ ჩვენი დადგენილება, რომ შევქმნათ მუშური გაზეთი, ჩვენი გულის მესაიდუმლე და მეგობარი.

ფული უნდა გამოიგზანოს შემდეგი მისამართით: ტფილისი, ლორის-მელიქოვის ქუჩა. სემინარიის შენობა. სოც.-ფედ. კლუბი. ვანო დუშურაშვილს.

მუშათა კავშირის გამგეობა.

სოფლად და ქალაქად

ზუგდიდი.

◆ მაზრაში ანარქია არ სცხრება, საჭიროა ყოველივე ზომები იქმნას მიღებული. მუშა ხელი გაჩერებულია და მუშაობის მაგიერ ყაჩაღების წინამძღოლობით „ბოლშევიკობენ“.

◆ ექვს ივნისს მოკლეს ადონრა, რომელიც ოთხი წელიწადია ყაჩაღად იყო გავარდნილი.

◆ ამ ჟამად ქალაქს იცავს მცირე რიცხოვანი ჯარი და მოქალაქენი, პარტიული რაზმების დახმარებით. მიუხედავად მდგომარეობის სირთულისა ქალაქში მოქალაქენი ხშირად არღვევენ წესრიგს.

საქ სოც.-ფედ. სარევ. პარტიაში

დღეს, საღამოს 7 საათზე, პარტიულ კლუბში (ძველი სემინარიის შენობა) დანიშნულია ჩვეულებრივი კრება. მოხსენებას წაიკითხავს ალ. წერეთელი მომენტის შესახებ.

—

პარასკევს, 14 ივნისს, ნაძალადევში გაიმართება მორიგი პარტიული კრება. მოხსენებას წაიკითხავს ამხ. ზალვა მიქელაძე. მოხსენების შემდეგ კამათი. დასაწყისი სღ. 7 საათზე. ბინა: ეკლესიის ეზო, სკოლის შენობა. ამხანაგებს ვთხოვთ ნუ დაიგვიანებენ.

ბრძანება

საქართველოს რესპუბლიკის ჯარებს. 10 ივნისი 1918 წ.

მთავრობის დავალებით გიბრძანებთ:

1) შემოღებულ იქნეს მთავრობის ჯარის ყველა სამხედრო პირისათვის სავალდებულო ერთმანეთის სალამის მიცემა, როგორც სამსახურში, ისე სამსახურს გარეშე; ამასთანავე პირველად უსათუოდ ხარისხის მიხედვით უმცროსმა უნდა მისცეს სალამი, 2) ეს ბრძანება უნდა გავრცელდეს აგრეედვე საზღვარ გარეთელ სამხედრო პირთა მიმართ, რომელნიც იმყოფებიან საქართველოს რესპუბლიკის საზღვრებში და ატარებენ სამხედრო ფორმას. 3) მისალმების ნიშნად მარჯვენა ხელი უნდა მიიდვან ქუდთან.

საქართველოს რესპუბლიკის ჯარების სარდალი გენ.-მაიორი **კვინიტაძე.**

სომხური პრესა

საქართველოს სომხობის ორგანიზაციის გამო „ჰორიზონი“ (№ 111) სწერს:

„საქართველოს რესპუბლიკაში ყველა ერს თანასწორი უფლება ენიჭება, მაგრამ ყოველივე უფლება თუ მას მცველი არა ჰყავს, მკვდარ ასოდ დარჩება. ყოველი ერი თვით უნდა გამოდიოდეს თავის უფლებების დამცველად.

იგივე უნდა ითქვას საქართველოს სომხობაზედაც. სანამდის იგი არ დარაზმულა და პირველ რიგში არ წამოუყენებია კანონიერ და უფლებამოსილ ორგანიზაციების საშუალებით თავის უფლებათა დაცვისა და განხორციელების საკითხი, მანამდის ეს უფლებები მხოლოდ ცალიერ სიტყვებად დარჩებიან.

მაგალითად, ავიღოთ სკოლის საკითხი. საქართველოს სომხურ თემებს უეჭველად უფლება უნდა ჰქონდეთ საკუთარი ეროვნული სკოლების გახსნისა და წარმოებისა, ეს სკოლები სომხური უნდა იყოს თავისი სწავლა-აღზრდის ბუნებით და ელფერით, მაგრამ მათ მინიჭებული უნდა ჰქონდეს სახელმწიფო სასწავლებლების ყველა უფლებანი, მაგ., სახელმწიფო ხაზინიდან ეძლევათ შესაბამი თანხა და ნივთიერი საშუალებანი ქართული სკოლების შენახვის დებულებათა თანახმად; ეს სკოლები უნდა ანიჭებდეს თავის მოწაფეებს იმავე უფლებებს, რომელსაც ქართული სკოლები მისცემენ თავის შეგირდებს. დღემდის არსებულ მთავრობის სკოლების ნაციონალიზაციის დროს წამოიჭრება საკითხი ზოგიერთი მათგანის შენობით, ინვენტარით და ყოველივე მოწყობილობით სომხურ საზოგადოებათა ხელში გადასვლისა და საჭიროა არსებობდეს სომხური ეროვნული ორგანო, რომელიც მუდამ თვ ლყურს ადევნებს და იზრუნავს ამ საკითხების მოწესრიგებაზე.

თვით საქართველოს სომხობამ ადრევე უნდა იზრუნოს და ხელი მიჰყოს ამ ორგანოების შექმნას და კარგს იზამს, თუ სხვაზე იმედების დაუმყარებლად თვით იკისრებს ამ საქმეში ინიციატივას. სომხური ეროვნული საბჭო რეორგანიზაციის პროცესში იმყოფება და არ შეუძლია საკუთრივ საქართველოს სომხობაზე ზრუნვა, ახლად შემდგარ სომხეთის მთავრობასაც არ ექნება დრო ამ მხრით მიმართოს თავისი ყურადღება; ისიც კია, რომ საკითხებში რომელიც საქართველოს სომხობას ეხება, სომხეთის მთავრობას უფლება არ აქვს ჩაერიოს. უეჭველია, სომხების ეროვნული საბჭო და სომხეთის მთავრობა უარს არ ეტყვის მათ დახმარებაზე მაგრამ ადგილობრივ მზრუნველი და საქმის მიმწყობი უნდა იყვნენ თვით საქართველოს სომხები.

შეიძლება უკვე არსებულმა სომხურმა ეროვნულმა საბჭოებმა, რომელიც საქართველოს სხვა და სხვა ადგილებშია, მიჰყონ ხელი ამ მნიშვნელოვან საქმეს.

დრო გარბის, ის ჩვენ არ გვიცდის. სანამ ჩვენ ორგანიზაციულად არ ვართ მოწყობილი, ყოველ დღეს ჩვენთვის დიდი ზარალი და ზიანი მოაქვს, ამ საქმის წინ წაწევისათვის საჭიროა ორგანიზაციულად დარაზმვა, სომხურ საზოგადოებათაგან უფლებამოსილ ორგანოების სამოქმედო ასპარეზზედ გამოყვანა. საქართველოს სომხობა მოვალეა დაუყონებლად განახორციელოს ეს საქმე“.

ქალაქის საჭრ

10 ივნისს ტფილისის ქალაქის საბჭოს სხდომა ჰქონდა სხვა და სხვა მიმდინარე საქმეთა განსახილველად. რადგანაც სხდომას პრეზიდიუმიდან არავინ არ დაესწრო სხდომა გაგრძელდა ხმ. ილ. ქარცივაძის თავმჯდომარეობით. პირველად საბჭომ განიხილა მოხსენება ტფ. ქალაქის თავისა შრომის ბეგარის შემოღების შესახებ. ქალაქის თავმა აღნიშნა, რომ ტფილისი და მის გარეშემო ადგილები ჯერ კიდევ საშიშს მდგომარეობაშია, ამიტომ საჭიროა დონისძიებანი წინდაწინვე იქმნეს მიღებული, რომ შესაძლებელ საფრთხეს წინ ორგანიზაციული ძალა დაუყენოთ და მით თავი დავიცვათ. ქალაქის გამგეობა საბჭოსაგან ამ საკითხში საჭიროებს პრინციპიალურ თანხმობას ისე კი, რომ თან ამორჩეულ იქმნეს განსაკუთრებული კომისია, რომელიც დამოუკიდებლად ან გამგეობასთან ერთად შემოშავებს გეგმას თუ როგორ უნდა გატარებულ იქნეს, საჭიროების დროს, შრომის ბეგარა ცხოვრებაში. ამ საკითხმა მწვავე კამათი გამოიწვია ხმ. ხუდადოვი, ბერბერიანი, თუმანოვი, ხანგანეზოვი და თარხანოვი წინააღმდეგნი იყვნენ ამ საკითხის მიღებისა. ისინი ამტკიცებდნენ: ვიდრე საბჭო კონკრეტიულად მოხსენებას არ წარმოგვიდგენს ამ საკითხის შესახებ მანამდე ამ საკითხის განხილვაც კი უცნაურად გვეჩვენებაო. რისთვის გჭირდებათ შრომის ბეგარა ვინდა შემოგვიცვინდება ქალაქში, ვისგან უნდა დავიცვათ თავიო, ეხლა გერმანელების ჯარი ტყვეისმფრქვეველებით აქ დგას და რაღასი უნდა გვეშინოდესო; ყოველ შემთხვევაში თავდაცვის საქმე ეს სახელმწიფოს საქმეა და არა ქალაქის თვითმართველობისო. ხმ. ხანგანეზოვმა და ხუდადოვმა მედიდურ და დამცინავ კილოთი შეაბავეს თავიანთი სიტყვები, მაგრამ ქალაქის თავისაგან და ზოგ ხმოსნებისაგან საკადრისი პასუხიც მიიღეს. კამათი ღამის 12 საათამდე გაგრძელდა ამ საკითხის შესახებ. ხანგრძლივი თათბირის შემდეგ საბჭომ დაადგინა დაეევალოს ქალაქის გამგეობას დაწვრილებით შეიმუშავოს ეს საკითხი და დასამტკიცებლად შემდეგ წარმოუდგინოს. ქალაქის საბჭოს.

მკითხველებმა იციან, რომ საქართველოს დამოუკიდებლობის გამოცხადების დღიდან ცნობილი გაზეთი „ზნამია ტრუდა“ პროვოკაციულ ხასიათის წერილებს ბეჭდავდა, გაზეთის მიმართულება საზოგადო მშვიდობიანობისთვის იმდენად აუტანელი შეიქმნა რომ ადმინისტრაციამ გაზეთის გამოცემი აღკრძალა. ს.-რ—ების ცნობილ ფრაქციას თარხანოვ-თუმანოვ-ლებედევ-ხუდადოვის მეთაურობით განცხადება შეუტანიათ. ისინი აცხადებენ, რომ ახალი გაზეთის „ტრუდოვოე ზნამიას“ გამოცემა უნდოდა ერთს ჯგუფს და მეორე კომისარიატის განკარგულებით ახალი გაზეთის გამოცემის ნება არ დაურთავსო. ჩვენ ეს სიტყვის თავისუფლების დარღვევად მიგვაჩნია და ქალაქის საბჭომ თავისი აზრი უნდა გამოთქვას ასეთის მოვლენის შესახებაო. საბჭომ პროტესტი გამოაცხადა სიტყვის თავისუფლების შელახვის განზრახვის წინააღმდეგ ვისგანაც უნდა იყოს ეს და დაადგინა გამოძიება იქნეს გამგეობისაგან. მეორე ნაწილის კომისარის არა კანონიერ მოქმედების შესახებ. ხმოსანმა გრ. ვეშაპელმა წინადადება შეიტანა საბჭოში, რომ ქალაქის თვითმართველობაში ეხლავე შემოღებულ იქმნას სახელმწიფო (ქართული) ენა ნაცვლად რუსულისა. ქალაქის თავმა ამ მოხსენების შესახებ განმარტება წარუდგინა საბჭოს.

ქალაქის თავმა აღნიშნა, რომ ჯერ აუცილებლად საჭიროა საქმის წარმოება ქალაქის თვითმართველობაში ყველას გასაგებ რუსულს ენაზე წარმოებდეს. ეს გარეგობა რა თქმა უნდა ხელს არ შეუშლის ყველა ეროვნებამ თავისი ენის საშუალებით კავშირი იქონიოს ქალაქის სამართველოსთან საქმეების გამო. საბჭო დაკმაყოფილდა ქალაქის თავის განმარტებით. საბჭოს სხდომა ნაშუალამევის 1 საათამდე გაგრძელდა.

უნდა დავიგრუნოთ!

ახალქალაქის მაზრის, ე. ი. ძველი დიდებული ჯავახეთის დატოვება პირდაპირ ღალატია მთელი დანარჩენი საქართველოსი ამ მშვენიერი კუთხისადმი. ასეთი დათმობა, მგონი, უფრო ამ კუთხის ღვაწლისა და მისი დღევანდელი ვითარებისა და მდგომარეობის უცოდინარობით აიხსნება და ამიტომ ვისწრაფით ცოტაოდენი ნათელი მოვფინოთ ამ საკითხს.

როგორც მკითხველს მოეხსენება ბათომისა და ოზურგეთის აღება ოსმალთაგან, თავზარ დამცემი იყო მთელი საქართველოსთვის, პირველმა დამარცხებამ არ შეაშინა ქართველი ხალხი და რაზმი რაზმზე გამოვიდა შელახული სახელის აღსადგენათ. გამოვიდა პატარა ჯავახეთიც: დაირაზმა და იმ დროს, როცა ახალციხის მაზრის ქართველობამ მეზობელი მაჰმადიანების მძლავრობას ვერ გაუძლო და 12 სოფლის მოსახლეობამ მთლად სახლკარი მიატოვა და ჯავახელებს შეეფარა, ჯავახელები მედგრად წინააღუდგნენ მტერს და ისევე მრწყინვალედ გაიმარჯვეს მათ სოფელ ხაროთან ორჯელ და სამჯერ მეტ რიცხოვან მტერზე, როგორც დანარჩენმა ქართველობამ გაიმარჯვა ნატანებთან. მერე რით გადუხადეთ ჩვენ, დანარჩენმა ქართველებმა, ჯავახელებს მათი ასეთი ერთგულებისათვის?

ქართველებო! შეუძლებელია, რომ ვარძია, კუმურდო, ოგოგაშენი, აპნია, ქილდა, მურჯახითი, ქ. ახალქალაქი, ბავრა, კარტიკამი, ხულგუმო, ჩუნჩხა, თოკი, სარო, ხიზაბავრა, კოტელია ბარალეთი, ჭიხარულა, ბალანთა და სხვანი, სადაც მთლად ქართველობა სცხოვრობს დღესაც ძველის ძველიდამ მცირედის გამონაკლისით დიახ, შეუძლებელია ეს მხარე ერთი ხელის მოსმით ოსმალეთს დაეთმოს და ამიტომ უნდა ხმა ამოვიღოთ და ყოველი ღონე ვიხმაროთ, რომ ახალქალაქს ეს ნაწილი რომელიც ზედ აკრავს ბორჯომის მხარეს, უთუოდ კვლავაც საქართველოს დაუბრუნდეს და მით სამუდამოთ გადაწყდეს ქართველების დავა ამ კუთხეზე ოსმალეთთან.

ივ. როსტომაშვილი.

რადიო-დეპეშები

სტამბოლი. ივნისის 10. უცხოეთის ცხოვრების მიმოხილვა. „ტასვიერ-ეფკიარის“ ცნობით სტამბოლში დიდი ცეცხლის დროს 8000 მდე სახლი დაიწვა. გადამწვარი სივრცე 21,2 მილიონ ოთხკუთხ მეტრამდეა.

რომი. ივნისის 9. რეიტერის სააგენტო იუწყება, რომ გუშინ ბოლონდში აფეთქება იყო კასტელასის ტყვიაწამლის ქარხანაში. მოკლულია 35 კაცი, დაჭრილი 100.

თეოდოსია. ივნისის 9. ფოთიდან ჩამოსული მგზავრები გადმოგვცემენ, რომ საქართველო გამოეყო კავკასიის რესპუბლიკას საქართველოს მთავრობა ზომიერ სოციალისტებისაგან შესდგება.

ნოვოჩერკასკში მოლაპარაკება აქვთ გამართული ყუბანის, დონის რესპუბლიკის, საქართველოსი და სამხრეთ-აღმოსავლეთის კავშირის წარმომადგენლებს კავშირის შესაკრავად.

მოწერილი ამბები

ბეჟათუბნის ხაზ. (შორაპნის მაზ.). საშინელ და აუტანელ მდგომარეობაში არის ჩავარდნილი ბეჟათუბნის საზოგადოების მცხოვრებთა დიდი უმრავლესობა ჭორნახულის უქონლობისა გამო ეზიდებიან სინინდს სამეგრელოდან 2—3 ფუთობით, ფუთს 25—30 მანეთად როდესაც საშუალო შეძლების ოჯახს თვეში უნდა 6 ფუთი მაინც, რაც დაუჯდება ხარჯიანად 200 მან. ადვილი წარმოსადგენია მათი გაჭირვება! ამას დაუმატეთ მოცდენა ამ გახურებულ მუშაობის დროს, ასეთი სიძვირით შეშინებულმა ხალხმა, თითქმის სულ მთლად გადაჰხნა და მოთესა მიწები პურით, ქერით და სიმინდით. მაგრამ რა, ბუნებამაც ხელი აიღო: ეს რამდენიმე კვირაა ისეთი წვიმები და სიცივეებია, რომ არავითარი იმედი არ არის კარგი მოსავლისა. ყოფას გაჭირვებულ გლეხის ვერც სიმინდის რეკვიზიციამ უშველა: თითო დამშეულ ოჯახს ერგო 1—2 ფუთი. შეძლებულმა პირებმა, ვისაც კი სიმინდი ჰქონდა, ცოტა გამოაჩინეს და ეხლა ბევრის ხვეწნა-მუდარის შემდეგ თუ მიუტანთ 30 მან. ფოთალში (30 გირ.) ისიც ძველ ფულს, იქნებ წამოიღოთ სიმინდი.

ახალ ფულს აქაურები დიდის უნდობლობით ეკიდებიან. ვისაც კი რამე აქვს გასაყიდი ერთი ოკად უნდა მისცეთ და ისიც უსათუოდ ძველი ფულით. ალბად ეს შედეგი თუა იმ პროვოკაციისა აქ რომ ავრცელებენ, ვითომ ძველი ფული დარჩება, ახალი აღარ გავაო. დანამდვილებით შეიძლება ითქვას, რომ ბევრ შეძლებულს შენახული აქვს ხელუხლებლად ეს ძველი ფული.

აღსანიშნავია, რომ ჩვენი საზოგადოებიდან ბევრი მიესახლება ტფილგუბერნიისკენ, რუსების მიერ მიტოვებულ სოფლებში. ან რა ქმნან! დღე და ღამე მეშაობენ, წელებზე ფეხს იდგამენ და, მოუსავლობისა გამო, კიდევ ვერ მოჰყავთ საყოფი ჭირნახული და იქნებ იქ მაინც გაიძღონ გული.

მცხოვრებლები საქართველოს დამოუკიდებელ რესპუბლიკად გამოცხადებას დიდი შიშით უყურებენ—ვაი თუ ჩვენი სამშობლოს დაცვა გარეშე და შინაურ მტრისგან გაგვჭირდესო.

მომხდარმა ზავმა კი გააბარა მცხოვრებნი, თუმცა აქაც იქანეულობენ, უმთავრესად ოსმალეთის მიერ ჩვენი რკინის გზით სარგებლობის გამო; იქნებ ამით ოსმალეთს სურს ჯერ შეიმოპარვა და მერე ჩვენი დაპყრობაო.

ჩამორჩენილი.

შეერთებული სხდომა

ჯარ. კაუნა. ალბასრულებელ კომიტეტისა, ეროვნულ ... თელი ვეარდიის შეგებისა.

სასახლის თეთრ და ბაზში, შაბათს 8 ივნისს ნ-ე ეორდანას თავმჯდომარეობით შესდგა შეერთებული სხდომა აღნიშნულ სარევოლიუციო ორგანიზაციებისა. კრებას დაესწრნენ მთავრობის წარმომადგენლნი, ეროვნულ საბჭოს ზოგი წევრნი და მრავალნი გარეშენიც. თავმჯდომარემ კრებას აცნობა, რომ დღეს დიდად საჭირბოროტო საკითხი გვაქვს განსახილველი. ოსმალეთთან ჯერ მშვიდობიანად გავათავეთ საქმე, მაგრამ ვინიცა როგორ შეიცვლება ცხოვრების პირობები და არ მოგვინდომებენ სრულიად დედამიწის პირიდან აღგვანადგურებასაო. ამიტომ ერთად ერთი ჩვენი საზრუნავი საკითხია ძლიერი მთავრობის ორგანიზაცია, რომელიც ვაუძღვება წინ ქართველს ერს განახლება—აღორძინებისაკენ აგვაცდენს მოძალადეთა თვითნებობასო ამ საკითხის შესახებ ვრცელი და დიდად საყურადღებო მოხსენება გააკეთა ირ. წერეთელმა. საქართველომ დამოუკიდებელ რესპუბლიკად გამოაცხადა თავის თავი, დაიწყო ორატორმა, რუსეთისა საზოგადო და კერძოდ ამიერ კავკასიის დემოკრატიის დამარცხების შემდეგ, საქართველოს დემოკრატია გადმოვიდა უკანასკნელს პოზიციაზე და მით ჰპოვა მან ერთად ერთი გამოსავალი გზა მომავალი აღორძინებაგანახლებისაკენ. მაგრამ მოხდა უბედურება და ოსმალეთს იძულებით ისეთ სამშვიდობო პირობებით შეეკარით, რომ შესაძლებელია მან ისარგებლოს მითი ჩვენის დემოკრატიის დასამარცხებლად და სრულიად გასანადგურებლად. როგორც ხედავთ დიდად სამარცხვინო ზავი შეიცავს შესაძლებლობას ხალხის დამონებისას და მაშასადამე საქართველოსა და მთელი ამიერ კავკასიის ფაქტიურ ოკუპაციას. რამ მიგვიყვანა ჩვენ ასეთ საშინელ დამარცხებამდე? ამისი მიზეზია არა მარტო ჩვენი სისუსტე, არამედ უმთავრესად შეუძლებლობა და მოუხერხებლობა შეგვედგინა ძლიერი ლაშქარი, დაგვერაზმა ხალხი მტრის საწინააღდეგოდ და მით დაგვეფარა თავი გამანადგურებელ შემოსევისაგან. უმთავრესი მიზეზი ჩვენის დამარცხებისა იმაში მდგომარეობს, რომ ჩვენ არ გვყავს ძლიერი დემოკრატიული სახელმწიფოებრივი ძალა, არ გვაქვს ძლიერი სახელმწიფოებრივი ორგანიზაცია, რომელსაც შესძლებოდა ყველა ძალთა შეკავშირება და მობილიზაცია თავდასაცველად. უბედურება ჩვენი რუსის ჯარის წასვლასა და მთელ ფრონტის გაშიშვლებაში კი არ არის მარტი, არამედ იმაში უმთავრესად რომ ჩვენ დავრჩით სახელმწიფოებრივ უპარატოდ, უორგანიზაციოდ. მტერს არ ეძინა, დრო შეგვირჩია და ისე ძლიერ დაჰკრა ნაფუსფუსევად შედგენილ ჩვენს სახელმწიფოებრიობას, რომ ასეთ სამარცხვინო და ყოველს წუთშიც კი დიდად საშიშს ზავზე მოგვაწერინა ხელი. მე ვამბობ ეს ზავი, თუ მალე არ განვამტკიცეთ, არ შევჰქმენით ძლიერი მთავრობა, ვიქადის მხოლოდ საოცნებო მშვიდობიანობას, საოცნებო თავისუფლებას, გამოცდილებით ვიცით ძნელი იყო, განსაკუთრებით დემოკრატიისათვის, ასეთი მთავრობის შედგენა, თუ წარმოვიდგენთ რუსეთს, რომელმაც დემოკრატიას ჩაუკეტა, დაუბნო კარი ცხოვრების სინამდვილის მიმდინარეობისა და საშუალება არ მისცა პრაქტიკულად გასცნობოდა იგი სახელმწიფოებრივ ორგანიზაციას. დავანგრიეთ ძველი, ვერ შეექმენით ახალი სახელმწიფოებრივი აპარატი და ამის გამო რუსეთშიაც და ბოლოს საქართველოშიაც შეიქმნა ორი მთავრობა: რუსეთი სახელმწიფოებრივი ძალა-უფლება და ძლიერი რევოლიუციონური ორგანიზაციები. როდესაც გამოირკვა, რომ ჩვენი მთავრობა აღმოჩნდა ძლიერ სუსტი სახელმწიფოებრივ საალმშენებლო საქმეებში და ჩვენ შეეჩინეთ ორმაგ ძალა-უფლებიანობაში, მტერმა ძლიერ გამოიყენა ეს მომენტი და თუ სუსტ მთავრობასთან ერთად არ გვყოლოდა ძლიერი დემოკრატიული ორგანიზაციები შესაძლებელია სრულიადაც დავღუპულიყავით. განსაკუთრებით საქართველოში დიდი სიმტკიცე და გმირობა გამოიჩინა დემოკრატიულ ორგანიზაციებმა ანარქიასა და თავგზა აბნეულ მოძალადეებთან ბრძოლის საქმეში. ყოველივე დონისძიებანი იხმარა მან რევოლიუციონურ წესიერების დასამყარებლად, მაგრამ უნდა გამოვრკვეთ, რომ მათ ვერ შესძლეს შეექმ[illegible] სახელმწიფოებრივი ძალით ალ[illegible]ული მთავრობა, ვერ შე[illegible]

კრიტიკულ მომენტში გაეწიათ მის მაგიერობა და აი მიზეზი ჩვენის წაგორებულობა-დამარცხებისა.

ერთის, ძლიერის დემოკრატიულ მთავრობის არ ყოლა დიდად საგრძნობია ჩვენთვის დღეგანდელს უკიდურეს მდგომარეობაში. ამ შეგნებამ კარგა ხანია მაგრად ფესვი გაიდგა ფართო მასაში და ხალხი შემოგვძახის შეჰქმენით ძლიერი მთავრობა, გეყოფათ სიტყვები და რეზოლიუციები: ჩვენ მზად ვართ მსხვერპლისათვის, გაგვიძღვეს ძლიერი მთავრობა დავიცათ ჩვენი თავისუფლება, დავიცათ ჩვენი სახელმწიფოებრიობაო... დემოკრატიამ უკვე გამოსცადა თავის თავზე, რას ნიშნავს ძლიერი მთავრობის უყოლობა. ჩვენი დღეგანდელი გარეშე პირობები ისეთია, რომ თუ არ შეიქმნა არ განმტკიცდა ერთი მთავრობა, რომელიც შესძლებს მშვიდობიანობის დამყარებას, რეგულიუციონურად მოპოებულ უფლებათა შენარჩუნებას, სახელმწიფოებრივ საღმშენებლო მუშაობის ნორმალურ მიმდინარეობის შექმნას, გვაიძულებენ ყოველივე ამას და ეს იქნება არა საბაბი არამედ მიზეზი ჩვენს ოჯახში შემოჭრისა და მისი ცხოვრების შემომჭრელის გემოზე გარდაქმნა-გადაკეთებისა. ყოველივე ამის ცხადი დამამტკიცებელი საბუთია უკრაინის დღეგანდელი ვითარება. ბოლოს ძალა უფლება მაინც შეიქმნება, მაგრამ ეს არ იქნება ხალხის საშოდან წამომდგარი, არამედ ხიშტებით ძალად თავზე მოხვეული, რაც გახდება წყაროდ ჩვენის დამონაგებისა და ფეხქვეშ გაქელვისა.

ძლიერ მთავრობის შექმნის შემდეგ ჩვენი საზავო ხელშეკრულება ნაგლეჯი ქადალდი კი არ იქნება, არამედ ანგარიშს გაგვიწევენ და იძულებულ იქმნებიან შეასრულონ ჩვენდამი თვისი ვალდებულებანი. დაყოვნება აწი აღარ შეიძლება, ჩვენ უნდა ეხლავე მოვსპოთ ორ უფლებიანობა, ორ მთავრობიანობა. პირველი ჩვენი საქმეა შექმნა ერთი მთავრობის ერთის ძლიერ ს ნების ყოფითი და უფლებით, რომ მტკიცე აპარალით იძულებულ ჰყოს „ურჩნი უმცირესობანი დაიქვემდებარონ უმრავლესობას ყველას საკეთილდეოდ. თუ ასეა არა როგორ შეიძლება მთავრობამ გააკეთოს რაზე, როდესაც იგი უიარაღოთ და ჩვენ კი იარაღში ვსხედვართ და ვესუსტებთ მას. მეორე საქმედ უნდა ჩვენ დავისახოთ განსაზღვრა სახელმწიფოებრივ სამთავრობო ფუნქციებისა. დემოკრატიულმა ორგანიზაციებმა უნდა ხელმძღვანელობა გაუწიონ კლასობრივ თვითშეგნება-მიმდინარეობა-ორგანიზაციას, ხოლო მთავრობას დაუთმონ თვისი უფლებები, თუ ამას ჩვენ გავაკეთებთ აი ეს იქნება დასაწყისი საღმშენებლო მუშაობისა და მაშინ ასეთი ზავი და მტრის მუქარა ვეღარ შეგვაშინებს. (ტაში)

ნ. ჟორდანიამ წინადადება მისცა კრებას გამოეთქვა თავისი აზრი აღძრულ საკითხების შესახებ. სიტყვები წარმოსთქვეს ფარნიაშვილმა, გ. ერაძემ, ასათიანმა, მუხარინსკიმ, ვ. ჯუღელმა, ჭიაბერიშვილმა და ისიდ. რამიშვილმა. არსებითად მოხსენების საწინააღმდეგოდ არავის ერთი სიტყვაც არ უთქვამს. პირიქით ყველა ორატორები თითქმის მომხრენი იყვნენ ერთი მტკიცე ორგანიზაციის საჭიროებისა. დასასრულ მიღებულ იქმნა დადგენილება რომელიც ცალკე გვაქვს ადაბეჭდილი.

ᲥᲘᲛᲘᲣᲠᲘ ᲪᲮᲝᲚᲜᲐ ᲓᲐ ᲥᲘᲛᲘᲣᲠᲘ ᲛᲠᲔᲬᲕᲔᲚᲝᲑᲐ

ადამიანის გენია თან და თან იმორჩილებს ბუნების ძალებს, თან და თან ფართოდ და ძლავრად ანვითარებს ბუნებისთვის უცნობ ქიმიურ რეაქციებს და გარდაქმნებს.

ათის შვიდას მილიონზე მეტი ადამიანი დაფუძნებულ დედამიწის ზურგზე და ათასგვარ სასწაულს ახდენს. ის ერთმანეთთან აერთებს ხეცა და ხეცა კვეთილ მდინარეებს, ზღვებს და ოკეანეებს; ის იმორჩილებს ვეებერთელა ფხლებს და დამშეულ ველებს, თვალუწვდენელ უნაყოფო უდაბნოებს ამწვანებულ ჯეჯილებად, შეუდარებელ სამოთხედ აქცევს...

ყოველწლივ კაცობრიობა სამი ათასს კილომეტრზე მეტ მიწას აბრუნებს, და ამ ხაირად ხელს უწყობს ნიადაგის ნაყოფიერებათა შეცვლის, ბალანსების რთულ პროცესს.

ის სწვავს ათას მილიონ ტონზე (ტონა—60 ფუთზე) მეტ ნახშირს, და ამნაირად დაუზოგველად ანიავებს ხანგრძლივ გეოლოგიურ ეპოქებში დაგროვილ ენერგიას.

ის ადნობს საშოცდაათ მილიონ ტონზე მეტ თუჯს, შრავალ ბუნებრივ ლითონების მილიონ ტონებს, და ამნაირად ახორციელებს ისეთ ქიმიურ რეაქციებს, რომელთაც მხოლოდ ხანდისხან, როგორც მინერალოგიურ იშვიათობას, ქმნის თვით ბუნება.

ათასგვარ მინერალების გადამუშავება, მილიონი ქარხნების გაცხოველებული მუშაობა, კაცობრიობის კულტურული ცხოვრების სულ ახალი და ახალი მოთხოვნილებანი,—ყოველივე ეს ეხლანდელ დროში ქიმიურ გარდაქმნათა უძლიერეს ფაქტორებად უნდა ჩაითვალოს..

ადამიანი გაფაციცებით ეძებს სამყაროში დაგროვილ ენერგიას.

ის ცდილობს გონიერულად მოიხმაროს რადიო-აქტიურ ნივთიერების დაშლილ ატომთა ვეება ენერგია.

მან უკვე თითქმის გახარჯა მიწის გულიდან ამოღებული სათბობი მასალა—ქვა-ნახშირი—და ეხლა ეწაფება „თეთრ ნახშირს“, ადვილად მისაწვდომ და გამოსაყენებელ წყლის ნაკადს, მდინარის ენერგიას, რომელიც ამდენ ხანს უნაყოფოდ, უთავბოლოდ ზღვის და ოკეანეს სივრცეში იგზავნებოდა.

უკვე ჩანჩქერების, მთის ნაკადების და მდინარეების ახლო აღმმართა ქარხნები, რომელთა მრეწველობა წყლის ენერგიის მოხმარებაზეა აშენებული.

ადამიანი ათასნაირი საშუალებით აგროვებს ბუნებრივ ძალებს და სცდილობს უნაყოფოდ არ დაიკარგოს ბუნებაში დაგროვილი უამრავი ენერგია.

„დეე უნაყოფოდ ნუ აფრქვევს სხივებს და ნუ ათბობს მზე, დეე, უსარგებლოდ ნუ მიმდინარეობს წყლის ნაკადი და ნუ ეხეთქებიან ნაპირებს წყლის ტალღები,—უნდა წავართვათ მათ ბუნებისაგან მინიჭებული ძალა—ძვირფასი, დაუფასებელი საუნჯე—და დავიმორჩილოთ ის, დაუქვემდებაროთ ჩვენს მიზანს, სურვილს, ნების ყოფას“.

უკვდავ დანტეს ამ პოეტურ სიტყვებში დამარხულია ადამიანის კულტურული ბრძოლის მთელი ფრმა აზრი მისი განუსაზღვრელი დანიშნულება და დიადი როლი.

მაგრამ ეს ბრძოლა და „სასწაულ-ბუნების“ გამოცნობა შეიძლება მხოლოდ ცოდნის საშუალებით, მხოლოდ ბუნების კანონების და მის ძალთა განწყობილების ტ ერთმანეთისადმი დამოკიდებულების შესწავლის მეოხებით. საჭიროა ბუნების მოვლენათა მიზეზების და ცვლილებების გამოკვლევა, მომქმედ ძალთა და ელემენტთა შესწავლა, რომელნიც შეიძლება საერთო იყვნენ ბუნების მოვლენათა მრავალ სახეობაში. საჭიროა მივადწიოთ, გავიგოთ ის კანონები, რომელთა ზედგავლენით ეს მოვლენები ხდებიან და ფაქტების ერთად შეჯაგუფებით, ერთმანეთთან დაკავშირებით იმათი განყენებულად გამოხატვა შეგძლოთ, მრავალსახეობის ერთ ფორმაში ჩამოსხმა მოვახდინოთ. წსორედ ეს არის ქიმიის ამოცანა.

ის ფაქტების სიმრავლით და სხვადასხვაობით ერთ საზოგადო და ფარფოო სისტემასთან მიგვიძღვება. ეს ახალი სისტემები კი თვისი ბრწყინვალე შუქით ქვეყნიერებას ანათებენ და კაცობრიობა განცვიფრებაში მოყავს ადამიანის გონების განსაზოგადოებრივობის ძლიერებას.

ამნაირად ქიმია ცხოვრების მსვლელობის და მიზნის გამორკვევაში, მსოფლიოს შექმნის საიდუმლოების საკითხში,—ერთობ შესანიშნავ როლს თამაშობს. მან უკვე ბევრი ახალი ფურცელი გადაგვიშალა, ბევრი წყვდიადით მოცული საიდუმლოება ბოწყინვალე შუქით მოჰფინა.

ყოველი ახალი აღმოჩენა და გამოკვლევა ქიმიურ დარგში კეთილად მოქმედობს კაცობრიობის ცხოვრების და წინ სვლის საქმეზე; ყოველივე მისი კანონის მოხმარას, ამა თუ იმ სხვივ გამოყენებას კაცობრიობისთვის განუსაზღვრელი სარგებლობა მოაქვს, ეინაიდან ეს ძალიერებს და ავითარებს მისი გამდიდრების საშუალებებს და აუმჯობესებს მისი ცხოვრების პირობებს...

ქიმიის წინ-სვლასთან და განვითარებასთან მჭიდროდ არის დაკავშირებული მეცნიერების და ტექნიკის მრავალი დარგის ზრდა-განვითარება. ქიმია დებულობს უახლოეს მონაწილეობას მრეწველობის, სასოფლო მეურნეობის, ხელოვნების, ფიზიკის, მექანიკის, გეოლოგიის, ბიოლოგიის, მედიცინის და სხვათა წინ-სვლაში, წარმატებაში...

ამ რიგად ქიმიის მნიშვნელობა უსაზღვროა!..

თავის განვითარებაში მან დაიქვემდებარა მთელი რიგი შერთული დარგებისა (прикладных областей) და ზოგიერთი სავსებით დაიმორჩილა.

ამნაირად გაჩნდა შერთული ქიმია, რომლის დანიშნულებაა მეცნიერული, წმინდა ცოდნის შეფარდება და მოხმარა ყოველდღიურ ცხოვრების მოთხოვნილებასთან ანუ „განყენებული იდეალური „სიკეთის“ რეალურ „სიკეთეთ“ ქცევა“ (პროფ. ა. ლიდოვი).

ქიმიური მრეწველობის და საზოგადოდ ქიმიური ტეხნოლოგიის ყველა დარგის ბრწყინვალე განვითარება აიხსნება მხოლოდ ქიმიური ცოდნის ძლიერი განვითარებით და ამ ცოდნის ტეხნიკური პროცესებში რაციონალური გამოყენებით.

სწორი მეცნიერული გამოკვლევებით შესაფერისად გაშუქდა დიდიხნობით ცნობილი პროცესები და მათივე წყალობით შეიქმნა მრეწველობის ახალი დარგები.

კაცობრიობის კულტურული ცხოვრების თანამედროვე პირობებში ქიმიურ ტეხნოლოგიის მნიშვნელობა განუსაზღვრელია, ეინაიდან ის მექანიურ ტეხნოლოგიასთან ერთად ადამიანის უმთავრეს მატერიალურ მოთხოვნილებებს აკმაყოფილებს.

გოგირდის, მარილის, აზოტის და სხვა ორგანიული სიმჟავენი: ᲬᲡოდა, კალა—ქვა, ბორა, გვარჯილა, ბერტოლეტის და კალიუმის მარილები; ქლორი, იოდი, ბრომი, ნიშადური, შაბი, შაბიამანი, კირი, ცემენტი, ნავთი, ბენძინი, სკიპიდარი, ფისი, ქაფური, სამყე (каучукъ), ქონი და ზეთები მრავალსაიოი; გლიცერინი, კანიფოლი, საპონი, შაქარი, ლუდი, სპირტი, მინა, ტყავი, ქადალდი, წუმწუმა, სახამებელი, ალბუმინი და სხვა ცალეული ნივთიერებანი,—ყველა ეს ენი ქიმიური მრეწველობის საგანს წარმოადგენენ. შემდეგ, მინერალური და ორგანული საღებავები, ხელოვნური ხალუქი, ბნელში ანთებული (свѣтильный) გაზი, კერძო კერძო ნაწარმოებნი [illegible] ფეიერის და ქაბა [illegible] ᲥᲐᲠᲗᲘ [illegible]ᲝᲑᲐ.—ფისის გადა უმავ[illegible], [illegible] ლის გათეთრება და [illegible], [illegible] ᲒᲐᲜᲐᲗᲔᲑᲐ [illegible] ᲚᲘᲗᲝᲜᲘᲡᲘᲡ [illegible] ᲒᲐᲓᲐᲛᲣᲨᲐᲝᲔᲑᲐ, ᲮᲘᲡ [illegible] ᲒᲐᲡᲚᲘᲠᲝᲑᲐ, [illegible] ᲞᲠᲝᲓᲣᲥᲢᲔᲑᲘᲡ [illegible] ᲤᲐᲢᲘᲖᲐᲪᲘᲐ, [illegible] ᲒᲐᲒᲠᲔᲯᲝᲜᲓᲐ [illegible] ᲞᲘᲠᲘᲡ [illegible] ᲞᲘᲠᲘᲡ [illegible] ᲒᲐᲛᲝᲛᲣᲨᲐᲝᲔᲑᲘᲗ [illegible] ᲞᲠᲝᲪᲔᲡᲘᲡ [illegible] ᲓᲐᲜᲘᲨᲜᲣᲚᲘᲐ [illegible] ᲓᲘᲓᲘ ᲠᲝᲚᲘ.

ᲐᲥᲔᲓᲐᲜ ᲐᲨᲙᲐᲠᲐᲐ, ᲗᲣ ᲠᲐ ᲓᲘᲓ ᲛᲜᲘᲨᲕᲜᲔᲚᲝᲑᲐ ᲐᲥᲕᲡ ᲙᲐᲪᲝᲑᲠᲘᲝᲑᲐᲡ ᲬᲘᲜᲡᲕᲚᲔᲚᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ, ᲛᲘᲡᲘ ᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑᲘᲡ ᲞᲘᲠᲝᲑᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲣᲯᲝᲑᲔᲡᲔᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ, ᲥᲘᲛᲘᲐ, ᲥᲘᲛᲘᲣᲠᲘ ᲪᲮᲝᲚᲜᲘᲡ ᲒᲐᲤᲐᲠᲗᲝᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐ ᲛᲘᲡᲘ ᲒᲐᲜᲛᲐᲢᲙᲘᲪᲔᲑᲚᲘ ᲠᲝᲚᲘ ᲓᲦᲔᲡᲐᲪᲘᲡ ᲓᲐ ᲛᲐᲗᲘᲡ ᲛᲝᲛᲐᲕᲐᲚᲨᲘ.

ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲔᲡ ᲑᲠᲫᲝᲚᲐ ᲓᲐ „ᲡᲐᲡᲬᲐᲣᲚᲑᲣᲜᲔᲑᲘᲡ“ ᲒᲐᲛᲝᲪᲜᲝᲑᲐ ᲨᲔᲘᲫᲚᲔᲑᲐ ᲛᲮᲝᲚᲝᲓ ᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑᲘᲡ ᲡᲐᲨᲣᲐᲚᲔᲑᲘᲗ, ᲛᲮᲝᲚᲝᲓ ᲑᲣᲜᲔᲑᲘᲡ ᲙᲐᲜᲝᲜᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐ ᲛᲘᲡ ᲫᲚᲐᲗᲐ ᲒᲐᲜᲬᲘᲚᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐᲛᲐᲠᲪᲮᲔᲑᲐ-ᲒᲐᲓᲐᲙᲔᲗᲔᲑᲘᲡᲐ. ᲧᲝᲕᲔᲚᲘᲕᲔ ᲐᲛᲘᲡ ᲪᲮᲐᲓᲐ ᲓᲐᲛᲐᲛᲢᲙᲘᲪᲔᲑᲔᲚᲘ ᲡᲐᲑᲣᲗᲘᲐ ᲣᲙᲠᲐᲘᲜᲘᲡ ᲓᲦᲔᲕᲐᲜᲓᲔᲚᲘ ᲕᲘᲗᲐᲠᲔᲑᲐ. ᲑᲝᲚᲝᲚᲡ ᲫᲚᲐ ᲣᲤᲚᲔᲑᲐ ᲛᲐᲘᲜᲩ ᲨᲔᲘᲥᲜᲔᲑᲐ, ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲔᲡ ᲐᲠ ᲘᲥᲜᲔᲑᲐ ᲮᲐᲚᲮᲘᲡ ᲡᲐᲨᲝᲓᲐᲜ ᲬᲐᲛᲝᲛᲓᲒᲐᲠᲘ, ᲐᲠᲐᲛᲔᲓ ᲮᲘᲨᲢᲔᲑᲘᲗ ᲫᲚᲐᲓ ᲗᲐᲕᲖᲔ ᲛᲝᲮᲕᲔᲣᲚᲘ, ᲠᲐᲪ ᲒᲐᲮᲓᲔᲑᲐ ᲬᲧᲐᲠᲝᲓ ᲩᲕᲔᲜᲘ ᲓᲐᲛᲝᲜᲐᲒᲕᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐᲛᲐᲠᲪᲮᲔᲑᲐᲡᲗᲕᲘᲡ ᲣᲪᲜᲝᲑᲘ ᲠᲐᲪᲘᲝᲜᲐᲚᲣᲠᲘ ᲓᲐ ᲩᲕᲔᲜᲘ ᲙᲘᲗᲮᲕᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐᲛᲝᲛᲬᲘᲚᲔᲑᲚᲘ ᲞᲠᲝᲤᲔᲡᲝᲠᲘ ᲔᲠᲗᲘ ᲛᲝᲜᲐᲗᲮᲠᲘᲡ ᲓᲐᲛᲐᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲘ ᲐᲠᲘᲡ ᲓᲐᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲔᲑᲣᲚᲘ ᲛᲔᲪᲜᲘᲔᲠᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐ ᲢᲔᲥᲜᲘᲙᲘᲡ ᲛᲠᲐᲕᲐᲚᲘ ᲓᲐᲠᲒᲘᲡ ᲖᲠᲓᲐ-ᲒᲐᲜᲕᲘᲗᲐᲠᲔᲑᲐ. ᲥᲘᲛᲘᲐ ᲓᲔᲑᲣᲚᲝᲑᲡ ᲣᲮᲚᲝᲔᲡᲘ ᲛᲝᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲝᲑᲘᲡ ᲡᲐᲛᲝᲪᲐᲓᲐᲐᲗ ᲛᲘᲚᲘᲝᲜ ᲢᲝᲜᲖᲔ ᲛᲔᲢᲘ ᲗᲣᲯᲘᲡ, ᲛᲠᲐᲕᲐᲚ ᲑᲣᲜᲔᲑᲠᲘᲕ ᲚᲘᲗᲝᲜᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲚᲘᲝᲜ ᲢᲝᲜᲔᲑᲡ, ᲓᲐ ᲐᲛᲜᲐᲘᲠᲐᲓ ᲐᲮᲠᲘᲡᲬᲕᲔᲚᲔᲑᲡ ᲘᲡᲔᲗ ᲥᲘᲛᲘᲣᲠ ᲠᲔᲐᲥᲪᲘᲔᲑᲡ, ᲠᲝᲛᲚᲔᲑᲘᲡᲐᲪ ᲛᲮᲝᲚᲝᲓ ᲮᲐᲜᲓᲘᲡᲮᲐᲜ, ᲣᲗᲐᲕᲑᲝᲚᲝᲓ ᲖᲦᲕᲘᲗ ᲓᲐ ᲝᲙᲔᲐᲜᲔᲑᲘᲡ ᲡᲘᲒᲠᲪᲔᲨᲘ ᲘᲒᲖᲐᲕᲜᲘᲚᲘᲧᲝᲓᲐ.

ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲠᲝᲛᲚᲘᲡ ᲓᲐᲛᲐᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲘ ᲐᲠᲐᲠᲐ, ᲗᲣ ᲠᲐ ᲓᲘᲓᲘ ᲣᲧᲣᲠᲐᲓᲦᲔᲑᲘᲗ ᲣᲮᲚᲝᲔᲡᲘ ᲛᲝᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲝᲑᲐ ᲐᲥᲕᲡ ᲙᲐᲪᲝᲑᲠᲘᲝᲑᲘᲡᲗᲕᲘᲡ, ᲛᲘᲡᲘ ᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑᲘᲡ ᲞᲘᲠᲝᲑᲔᲑᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲒᲐᲣᲯᲝᲑᲔᲡᲔᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ, ᲥᲘᲛᲘᲐ, ᲥᲘᲛᲘᲣᲠᲘ ᲪᲮᲝᲚᲜᲘᲡ ᲒᲐᲤᲐᲠᲗᲝᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐ ᲛᲘᲡᲘ ᲒᲐᲜᲛᲐᲢᲙᲘᲪᲔᲑᲚᲘ ᲠᲝᲚᲘ ᲓᲦᲔᲡᲐᲪᲘᲡ ᲓᲐ ᲛᲐᲗᲘᲡ ᲛᲝᲛᲐᲕᲐᲚᲨᲘ.

ᲔᲘᲜᲐᲘᲓᲐᲜ ᲐᲨᲙᲐᲠᲐᲐ, ᲗᲣ ᲠᲐ ᲓᲘᲓ ᲛᲜᲘᲨᲕᲜᲔᲚᲝᲑᲐ ᲐᲥᲕᲡ ᲙᲐᲪᲝᲑᲠᲘᲝᲑᲘᲡᲗᲕᲘᲡ, ᲛᲘᲡᲘ ᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑᲘᲡ ᲞᲘᲠᲝᲑᲔᲑᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲒᲐᲣᲯᲝᲑᲔᲡᲔᲑᲘᲡᲐ